

HIBRU

Hibru yokwowa ya yokwo prieiya Hibrumi iikamim yipiki naingwo tibmiiyim Jisis siiram ya sima winki aeya. Hibru iikamim yim Juda iikamim simiir inig whir ieya. Mi krima ninokninkin tanı, ta yokwo aiirin nhingga piyamisi winkiya. Mi inkamin winkiyin siya hiniina kigin Juda simiir iikamim naingwo tibmiiyim kirie rani sima simiir naingwo tibmii wina sair haiburgigam tirkim simiir biiyan siyuun Mosesni siyu komii si napiyin ini siramar swoki amim. Mi ta yokwowa iikam imiirin min boinkika Jisisin Adi Komii siir yinismimin ini paekwosim ikim mi Moses ini simiir haiburin. Mi ta Jisis siir miya ya ini Mosesni miya sair kou ywowa. Mi ta Jisis siir nhieya yipiki dimin biyie biyieyim sim haiyoprimdiyiumiigiyi ya ini wraisumi nhieya sair haibura. Jisis siya omwai hiriayar waiyayokiyokiigin. Mi ta hiriinan sairsika siya simiir asi boinkikin sima Jisis siiram naingwo tibmiiyim yipikin biigibiyan prisin inig komiigakin. Iriig.

Yaiya Adi Komii siir yinismimin siya hauuga krimiirin.

¹ Bidi bidiniyarın ii whiekakim bidi yamkiyim Adi Komii krimiir Wanin siya siir yaiyim profet kamim simiir boinmimauugin, siyupai siyupaiyim simiir. Mi ti yaiyim profet kamim sima ini krimiir brougaeyim simiir hauugiyim. ² Mi ta iiya dig kingiin nwowi Adi Komii siya ta siir yaiya wi siir yinismiir inig hauugi. Mi yio siya wi

krimiir swoki kwabo inmamauuwi. Adi Komii siya siir bidi yimbinin siir digworaekwo whiekakim simiir haiyim. Mi biiya Adi Komii siya siir boin in mi siya ini siir yai imirar wakaeyoknan. Mi siya ninomor nu sowiir digworaekwo imiirin asi nonkwokwokikim. ³ Ti siir yinisimin Jisis siya krimiir nisisimauug in dimin komii komiiyim paenan niuyaiyim Adi Komii siirim, siir yinisimin ini siir Adin siir hiriinana ywowin. Siir yaiya saeya kiriekaka, digworaekwo whiekakim ninomor nu sowiirim siyar sibgu kigirkaki. Mi siyar naokin paeyin hiniya niriioninkinin siirin, iikamim simiir dimin biyieyim ini siyar haiyopriimdiyumiigiyim. Mi siya ha swoki insiin idwonamin mi siya ninomor koua hiriir yam mi siya Adi Komii siir inna inig miiya ini idwoiu inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan. Iriig.

Adi Komii siir yinisimin siya ini paekwosim simiir haiburim

⁴ Dimusi rani, siya ini Adi Komii siir inna inig miiya nidwowin mi siya ini paekwosim whiekakim kou hir nwowim simiir haiburim. Mi ti inigin Adi Komii siya hauuw in siya iripi hiriinan siya ini paekwosim simiir inig imiir haiburim.

⁵ Dimusi rani, biiya Adi Komii siya paekwosim imiirin hinina bi boinkin,

Kima kariir yinisimkim, panao kara pi hinina boinki kara kimiir Adgin.

Adi Komii siya paekwosim simiirin hiriinan yai bi swoki boinkin. Niingaka, niinga kiinga. Siya Jisis siirara boinkin. ⁶ Biya Adi Komii siya siir yinisim yinhaomiyinin siirin nu tiriir nikropkiyam min in mi siya paekwosim simiirin hinina boinki,

kima ti kariir paekwosimim kima siir inig iir hainanprapraski.

7 Mi siya yai nhirim paekwosim simiirin hinina boinkin,
paekwosim sima kariir miiyan inkam dwo mi simiir miiyim opudnan hugidudu mirii. Mi simiir kirieya paenan diudkwakwa.

8 Mi siir yinisimin siirin hinina boinkin,
kira ini Adi Komii ywowin kariir hiriinan. Kira inkam komii digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin wi siir hiriinan nwowi.
Finokinokin digworaekwo whiekakim kira wi wadieyar sibgu kigriraowi.

9 Kira wi siyu miiyik miiyikim simiiraramar naingwowi mi kira wi dimin biyieyi wi simiiram naingwo rani. Kara kiriir Adi Komiiyin kiriirin wi kara nokmwin okwohaiginuwi, inig komiigak nwowamin mi kira wi mairstgimairstga komiigakar nwowi. Mi ta mairstgimairstga wi iikam whiekakim simiir mairstgimairstga imiir haiburi.

10 Mi Adi Komii siya hinina swoki boinki,
Biiyan Inkam Komii, kira bidi bidiniyarin nu ninomoro kiriir iingar nonkwokwoko.

11 Mhoiyya ninomor nuwo sowa wa digiguski mi ni kira niingaka. Finokinokin wi hiriayar nwoyokiyokii mi ninomor nuwo yo wi wro namwoiuwi yiuis wronan.

12 Mi yio ini inkamin yiuis kaba nitkaigiiya mi yaeya yiuis win swoki haiiyin mi ha niiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi kira nu ninomoro sowiirin wi hiriinanar mi digiguskii. Mi wi yaeya nu ninomor win

swoki onkwokwoki mi ni kira wi hiriayar nwoyokiyokii ami, wi kisina rani.

13 Biyya Adi Komii siya hinina boinkin, kira wi kariir iina iinig miya nidwowi, maeyaua inkam komii siya nidwoyiya saiir. Mi kira wi hiriayar nwoyokiyokii mi wi iiya kara kiriir sauan omomim simiir nonkwobumbuninkin iuguski wi saiir nadigiuwi.

Adi Komii siya ti yaiyim simiirin paekwosimim simiir bi boinkin. Niingaka. Siya siir yinisim iirrarar boinkin.

14 Mi yipikim paekwosimim, ha? Sima naeyiunankim mi dimin taeminim Adi Komii siya boiniyim sima pa wakaeyokna diriraerari. Mi siya simiirin iikamim naingwo tibmiiyim simiirim yikropki simiir whinkinsiisim Adi Komii siya nimbinim nanmaiwarkainam simiir. Iriig.

2

Adi Komii siya kr̄imiir swoki anmaiwarkainaei yio dimin komii ieyairgin.

1 Dimusi rani, Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin digworaekwo whiekakim ini siyar kigirkakim mi kr̄ima kr̄imiir kwoinau haigi nonkworinu saiirin digiumii kipi haimriiyugi, wim wi ini hanin kima kima priiyakiririrkiisi. **2** Adi Komii kr̄imiir Wanin siya biyya siir yai nhirim siir paekwosimim simiir boinmauugikin. Mi ta yaiya ha hainamim mi ina boinmauuwamim. Mi dimin taeminim sima boinmauuwim ina yimbiyamim. Mi iikam nhirim sima ta yaiya saika nantamyiriyiri mi saiir wakaeyokna karam nwowi mi sima dimin biyie tiri mi sima wi hik kimpipisu prasae hai

rani, ti dimin biyieyim sima tirim simiirsiyin, dimin biyieyim sima tirim simiir digar swoki haii.

³ Mi hiriinankiniwi mi krima ta yai komiiya Adi Komii siya boina, siya nanmaiwarkainana digiumii sair haimriyuwi mi krima wi paniina napiyoki iiya Adi Komii siya dimin biyiekak iikamim simiir tirkumbuwi sairin, ha? Siyu karamaeka. Niingaka. Biya, Biyan Inkam Komiiyin siya hinina boinkin, Adi Komii siya wi krimiir nanmaiwarkainaei, iikamim sima ta yai aiir wakaeyoknaim sima hinina boinkim, ta yaiya saeya kaimwowaigra. Saeya niksiseae rani. ⁴ Adi Komii siyar niisiimauugin ti yaiyim sima kaimwowaigim, kiriepai kiriepaityim siya tirim. Mi siya siyu miyyik miyyikim iikamim simiir whinkinsiisim tirkim mi Adi Komii siya naeyiun siir kwoin airgar naingwo hauugin iikam imiirin mi siya siir dimin miyyik miyyikim iikamim simiir hauuwikim. Iriig.

Jisis siya inkamnan nimbiyamkin krimiir nanmaiwarkainaaim.

⁵ Ti yaiyim tarinan krimiir boinim, sima ti nu whirin wi mhoiyya Adi Komii siya tirkii mi siir boinkin. Iikam yipikim siir wakaeyoknaim sima wi ti nu iir nwowi. Adi Komii siya paekwosimim simiir bi nimbining ti nu win siir kigriraowamin. Niingaka. ⁶ Inkam nwirin Adi Komii siir yaiyim yokwoni siya winim saeya hinina winboinkika, Iikamim sima dimkim, kira simiiram naingwowiyin? Mi yinisisimim yim dimukim kima simiir sibgu kigriraowiyim, ha? Iikam krima ini inig karamae ywowim.

- ⁷ Mi siya iikamim krimiirin wi ii priei nokmwin owaiginiu rani, paekwosimim simiir aowan. Mi kira diminim inkam komiiyim nu kigriraowiyim digworaekwo whiekakim simiir sima huiiyim simiir hiriinan hauugin. Mi sima ini paenan yuyakiyim. Mi sima ini inig komiigaka ywowin.
- ⁸ Mi kira digworaekwo whiekakim simiir nokmwin okwo haiginiugin.

Ihi, Adi Komii krimiir Wanin siya digworaekwo whiekakim iikamim simiir aowa haiginkin. Mi dimin whirkin simiir koua bi swoki haigin miminkin. Ningaka: Mi ti diminim krima tariinanin simiir nikig rani. Sima bi nikig imbinikim. Ningaka. ⁹ Mi tariinanin krima bidi yinokninkinim dimin taeminim ti inkamin Jisis siirim. Mi ii priei rani, Jisis siya ti nu iir nwowin. Adi Komii siya siirin paekwosimim simiir aowa nokmwin okin mi siya ini inkam inig karamaanar ywowin. Mi tariinan Adi Komii siya inkamin inig komiigakin siir hiriinan yokmwin owaiginiu mi siya ti dimin paenan niuyaeyiin Adi Komii siirim simiir hai. Dimusi rani, siya naokin iikamim krimiir dimin biyeyiyim mi krimiir hikim simiir haiyim. Mi Adi Komii siya iikam krimiirin wi dimin miyyik miyyik imiir hiriinansi tir haiginiuwi. ¹⁰ Mi ini mi owin Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir Adi mi owin mi simiirin siyar mi onkwokwokiyin ini mi owin. Mi siya Jisis siirin minam nimbingin ti hik imiirin siyar mi huii siya kimpipisuam ini owin. Mi ta hika Jisis siir tira mi siya ini iikamim simiir nanmaiwarkainan inkam komii kiiin yamwoiuin.

Mi krıma wi Adi Komii siir yinism asi nwowi. Mi mhoiiya krıma wi siir dimin miyyık miyyıkim ninomor kouanım wi simiir hαι.

¹¹ Krıma dinokninkin, ti inkamın siya iikam whiekakim simiir dimin biyie imiir bidi haiyoprimdiyiumiigiyim mi ti iikamim sima ini rırmiiya ywokiyim, simiirin dimin whirki bi kimbugim. Mi Jisis siya mi sima, sima ini Adi Komii siir yinism arar ywowin. Mi Jisis siya simiirin siir nomousisim nikiusi paniinsi yididsi. ¹² Mi siya boin,

Adi Komii kara kiriir inigin wi kariir nomousisim simiir boinmauwı. Ihi, simiir whwonkam idain kara mwai waowi mi wi kiriir inig iir hainani. Maeyaua iikamim naingwo tıbmii kiinyim iripa sima haingiriyiu omimiriya sair hirin.

¹³ Mi siya hiniina swoki boinki, Kara wi Adi Komii siir yai imiirar naingwo tıbmii kiini. Mi siya hiniina swoki boinki, kira kariir kigi, kara tisi tirar nwowin. Mi Adi Komii siir yinismim kariir hauuwim sima tisi kanaka tirar nwowim.

¹⁴ Mi krıma ti siir nomousisim piugak nhiekakaırgim mi Jisis siya ini iripi hiriinan inkama mi amwoiuin piugak nhiekak mi siya wa mi aowi mi siya Setan siirin wa nonkwobumbuninkin iuguski mi siir siyuin iikamim simiir tırbumbu aokaowiyin siir warar.

¹⁵ Mi siya hiriinan minsi tırkin, iikam krıma naosi naingwo ididi mi Adi Komii siir kigi mi mhoiiya krıma wi naosi nıdid rani. ¹⁶ Siya ti diminim simiirin paekwosim simiir whınmıriiyim bi minkin. Ningaka. Siya iikamim Ebrahim

siir isidin siirin kr̄imiir whindiriraeraram nitkin.
¹⁷ Mi ti hiriinan siyuun siya inkam asi nwokin,
 siir nomousisim̄ kr̄imiir hiriinan. Mi siya
 wa mi mirii pr̄ismi b̄iyan inkam komii siir
 hiriinan iki iikam̄ simiirsi naingwoyimiyokim.
 Mi siya m̄insi naokin Adi Komii siir iowa siya
 nwowa dimin biyieyim simiir sairsi. Mi siya
 iikam imiirin Adi Komii saika nwoki inkiamasu
 haiginuwim sima ir̄ipa nongwomamair aeyam.
¹⁸ Mi siya h̄ikpai h̄ikpaiyim siir nimbiyam̄ mi
 siir k̄inankiuim simiir k̄impipisu bidiyar haiyin.
 Dimusi rani, siya wi nwoki kigninokninkinim
 iikam̄ ti hiriinan h̄ik k̄impipisu haiyim simiirin.
 Iriig.

3

Jisis siir inig komiyyin ini Moses siir inig komii iir haiburin

¹ Nomiiyauwim yipiki Adi Komii kr̄imiir Wanin siiram naingwo t̄ibmii kiinim. Adi Komii k̄imiiramin minam nikunakin dimin big nasm̄waiya Adi Komii siya nwowanin siir tir̄im. Mi k̄ima Jisis siirim sibgu daingwokwo, Adi Komii siya Jisis siirar nikropkikin siir yai aiir boinmimauuwam dimin whiekakim siya tiriyim. Siya pr̄ismi b̄iyan inkam komiyyin siya tiriyim siir hiriinan. Mi krima ti yaiyim siya boinim simiirar wakaeyokna boinmimauukin iikam̄ simiirin.
² Adi Komii kr̄imiir Wanin siya b̄idi yimbinin ta siir m̄iya sairin mi siya ta Adi Komii siir m̄i m̄iyik aiirar asi sibgu wakaeyokna m̄irii, siya Moses siya tirin iiya siya Adi Komii siir iikam imaka nwowa sair hiriinan tirk̄in. ³ Mi Adi Komii

siya minam kiwakikin Jisis siir inigin Moses siir inig iir haiburim. Inkamin omaka komii miriiyin mi inigak ha nwowiyin siir hiriinan. Omaka saeya bi nwowika inigakin. Niingaka. Inkamin nonkwo miriiyin siyar nwowikin inigakin. ⁴ Omaka'im sima sima bi mirii naeikim. Niingaka. Omaka whiekakim simiirin inkamki nonkwo miriigim. Adi Komii siyairgin digworaekwowim simiir bwamkibwamin. ⁵ Moses siya whisarii mi miriyyan inkamkin. Mi siya Adi Komii siir yai imiirar sibgu wakaeyoknaeikin iiya siya Adi Komii siir iikamim simaka hir nnowa mi siya Adi Komii siir dimin taeminim mhoiyya nimbiyami simiir boinmimauugin. ⁶ Mi inkamin Adi Komii siir iikamim simiir kou nnowin yio Jisis Krais sasaargin. Mi Adi Komii siir yinisimin miyyim siya miriyyim ini wadiekinar mi owim. Mi nim krema iikamim naingwo tibmii kiinim nim krema Adi Komii siir piuganka. Mi krema naingwo tibmii kiini Adi Komii siiramn mi kirie hiriyyar nnowi mi krema siiramn mairstimairstga hiriyyar nnowi, kremiir nanmaiwarkainam. Mi krema iikam naingwo tibmiiyim wi Adi Komii siir piugan nnowi. Mi krema naingwo tibmii kiin karam nnowi, siya wi kremiir nanmaiwarkaina rani. Niingaka. Iriig.

Mi iikamim Adi Komii siir yai aka nantamyiriyiriyim sima wi iripa nongwomamair ae rani.

⁷ Dimusi rani, krema ini Adi Komii siir iikamnan ywowim. Mi krema Adi Komii siir naeyiu miyyikin siir yai imiirar wakaeyokna. Siya

hiniina boinkin, panao kima pi siir yai aiir wakaei,

⁸ mi kima kimiir mhii kwoinim pi kipi kikintimdu kripkai biiya kimiir yidiwi wanwyaeyim sima kariir yai aka nantamyiriyya saiir hiriinan, iya sima nu siiyin apa niinga hir nwowa.

⁹ Mi sima kariirin saiir kinankiugim. Mi ta maeyau aiirin kimiir brougaeyim sima dimin whiekakim kara tirim sima biewiyim kamnwosa kigim. Mi sima hiriinansi bi nwokim, sima ini kariaramar swoki kinankiu kripkaiyim.

¹⁰ Mi kariir kwoinin ti iikam isidin simiirim in hauugihauuga asi whwiyekekin. Mi kara ina boinin, iinokienokin simiir mhii kwoinim yaeya siyuwhirima naingowi siir napam.

¹¹ Mi kariir mhii kwoinim haugihauga asi whwiyekekim simiiram in mi kara hiniina nikopaisisirki, ti iikam sima wi kariir om miyyikin piu siisiyin wi siir swoki it rani. Niingaki niingakiiinga!

¹² Mi kimiir kwoinim wi dimin biyieyim simiirim pi naingwowisi mi kima wi ti Adi Komiiyin omwai waiyayokiyokiiyin wi digumii siir haimriiyiugigisi. ¹³ Mi tariinanin iinokienokin kima irira nwonwira kima kimar whinkinsis ankinsiisnaei mi kimiiram kinankiuwi mi kima wi Adi Komii siirin wi digumii haimriiyiugig rani. Niingaka. ¹⁴ Kima, kima kima whinkinsisna. Dimusi rani, biigi biyiin krima Krais siir yai aiir wakaeyim, kima bidiyar yaengwo tibmiiyim mi krima bidiyar sibgu itinakiu kripkaiyim. Mi krima hiriinan tiriyokiyokii ami mi iya krima naowi wi

saiirar nadigiuwi. Mi krıma iinokiinokin wı Krais saika nwoyokiyokii.

15 Krıma ina ninokninkinim, ta yaiya ina nwokripkaiya. Saeya hiniina boinka, Mi tapa kıma siir yaiya saiir wakaei mi krımiir mhi kwoinim kipi kintimdinu, biya kımiir brougaeyim biya sima nantamyırıyıra saiir hiriinan.

16 Yipiki iikamkım biya Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna karam nwowim mi saika nantamyırıyırim, ha? Ti iikamim Moses siya nikunamim nu Isib hiranki mi ha namim sima. **17** Mi biewi kamnwiso Adi Komii siir kwoinin haugihauga nhiniiram whiyiekın, ha? Siya iikamim siyu biyie tırim kwoin haugihauga simiiram whiyiekın mi sima ini maeyau siiyin apaın ini hir yaokaowim.

18 Biya Adi Komii siya nhiniir nokwao boinkin, ha? Sima wı om miiyiekın piu siisiyin wi siir nam tani kara simiiram nimbinin Niingaka. Ti iikamim Adi Komii siir yai nantamyırıyırim siya simiirar boinkin. **19** Krıma ina ninokninkinim, sima bi naingwo tıbmii kiengim. Mi sima omini Adi Komii siya nimbinin simiiram piu siisiyin siir bi namkim. Niingaka. Dimusi rani, sima bi naingwo tıbmiikim mi Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyoknakim. Iriig.

4

1 Adi Komii krımiir Wanın siir nimbina saeya ina nikı owa, saeya hiniina boinka, kıma kariir omini piu siisiyin siirin wa napninopkai nami. Mi hiriinanki niuwi krıma mintarao Adi Komii siya krımiirin wi siir omini piu siisiyin siir kigninkin

apn̄inopkaigi karamae nwowisi. ² Kr̄ima Adi Komii siir yaiyim īna wakaeyim b̄iyya kr̄imiir brougaeyim sima wakaeya saiir hiriinan. Mi sima hindara wakaekim mi sima bi naingwo t̄ibmii kiingim mi ta Adi Komii siir yaiya sima wakaeya, saeya simiir bi swoki whindiriraerarka. Niingaka. ³ Kr̄ima iikamim naingwo t̄ibmii kiiniyim kr̄ima ti om miiyikin piu siisiyin siirar namikim. B̄iyya Adi Komii siya boin̄in saiir hiriinan, ta yaiya hin̄inga. kariir kwoin̄in hauugihauuga whwiyekekin mi kara hiriinan asi nikopaisisir boinkin, iikamim kariir yai wakae karamae nwowim sima kariir omin piu siisiyin wi siir napn̄inopkainani rani. Niingaki, niinga, kiingga!

Adi Komii siya nu ninomor sowiirin ha nonkwokwo digiyin mi siya piu īna siisin. Mi mhoiyya siya ti omin piu siisiyin simiiram ha boinkin. ⁴ Mi Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin ii irriyar kwisaka saiirin hin̄ina boinkin mi ii irriyar kwirim Adi Komii siya mii whiekakim simiir mirii digi mi ii irriyar kwisaka siya piu saiir siiskuwak. ⁵ Mi ta Yokwo Komiya saeya hin̄ina swoki boinkika, sima kariir om miiyikin piu siisiyin wi siir napn̄inopkainani rani. Niingaki, niinga, kiingga! ⁶ Mi ta yaiya hiriinana īna nik̄i okripkaiya mi nhirim naingwo t̄ibmii kiiniyim, om miiyikin piu siisiyin siirin wa napn̄inopkainami mi iikam nhirim b̄iyya yai win kibi aiir wakaeyim mi ha swoki antamyiriyirim, sima wi omin piu siisiyin siir hiriir napn̄inopkainam tanı. Niingaka. ⁷ Dimusi rani, iikamim yipiki biigi bii wakaeyim Adi Komii siir yai win kibi aiir mi

tí omin piú siisiyin siir nam karamae nwowim Adi Komii saika mi Adi Komii siya simiiramin iiya kwira swoki imbin piú saika siisim. Mi mhoiiya biewi biewiyim bidi yamkiyim, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim Devidki si winboinkiyim Yokwo Komiini siya hiniina boinkin,
Mi tariinanin kima ta yai aiir wakaei, kima wi kipi nantamyiriyir.

⁸ Mi Josua siya simiirin tí omin Adi Komii siya nimbinin piú sima siisam, siir hiriir whinamkiswo mi Adi Komii siya wi yaeya iigwir di swoki imbini piú sima siisamín. ⁹ Mi hiriinankiniuwi, kríma dinokninkin, iigi ii kiina piú siisiya Adi Komii siir iikamim simiira ya ina nikí owa. Ya ini ta ii iriiyar kwísaka, iiya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir nonkwokwo digiya mi piú ha siisa ini saiir hiriinan ywowa. ¹⁰ Mi Adi Komii siya digworaekwo whiekakim ha nonkwokwo digiyin mi siya piú ina siisin. Mi iikamim yím wi hiriinanar mi tiri, sima wi simiir mii imiir haiburgigi mi piú wi Adi Komii saika nini siisiuwi. ¹¹ Mi kríma wi krimasiyar mintaraona kríma wi omin piú siisiyin wi siir nwoki amim mi wi Adi Komii saika nini owouwim mi kíma Adi Komii siirin digumii kipi haimriiyugigs mi saika kipi nantamyiriyir biyya kimiir brougaeyim sima tira saiir hiriinan.

¹² Kríma krimasiyar mintaraao tí digworaekwo imiirsiyin. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya saeya hinda bi priyokaeyamka. Niingaka. Saeya ina mireyya. Saeya ini wismir iokaka saiir io aiir haibura. Mi saeya inkamni haníin iii tirirar

bí naka ikwoyamyaenakika. Niìngaka saeya mhíi kwoìna híriiyar krímkriknìnoktainamika, inkamin iìnìbgì iìniba krímkriknìnoktainamiyin siir híriinan. Mi krímiir kwoìnìn pi saeyer kisisop hid haiginiuwı. Mi krímiirin pi saeyer mi iisiimauuwı, wadiekipiyyamisi owin, iyie? Wadie rani. ¹³ Dimin whir karamaeka Adi Komii siirsi kimirkaiyım. Niìngaka. Digworaekwo whiekakim tika nwoyokiyokiyyım, siya simiirin iña kigirkakin. Mi siirin, kríma digworaekwo whiekakim kríma tırı̄m, simiirin híriiyar boìnmiìmauu swoki. Mi siya wi krímiir nwoki hidim. Iriig.

Jisis siya krímiir prisim biyan inkamín.

¹⁴ Krímiir biyan pris inkamin siya bıdi yamın mi siya iñi Adi Komii saika nwowin siir om iir. Tiki inkamin, yio Jisis siyaırgın Adi Komii siir yinisiimin. Mi kríma sibgu daingwo tıbmii kün mi sibgu daingwo omok Jisis Krais siiramın ti kríma boìnmiìmauuwin inkamin. ¹⁵ Mi iikam krímiir kwoìnım bi sibgu owipisuwikim iki dimin biyie biyieyım krímiir kinankiuwiyım, kríma bi sibgu okworinuwikim. Mi ti digworaekwowım krímiirin wi sima nikwowaissi krímiir kwoin imiìram kinankiuam. Mi krímiir biyan prisin siya krímiirsiyin naìngwoyimiyok prasae rani, ti inkam naìngwoyimiyok komiigakin siir híriinan digworaekwowım krímiiram kinankiuim simiirsiyin. Mi siya krímiiram dimusi naìngwoyimiyok rani, ti digworaekwo híriinanım krímiir kinankiuim, siirin bıdiyar mi kinankiuim. Mi siya simiir bi napkin mi siyu biyie ha bi tırı̄kın. Niìngaka. ¹⁶ Mi híriinanki niuwi, kríma wi kipi nıidid. Krima Adi Komii

siiramın hiriayar kwisboinanae, kr̄imiir dimin biyieyim simiir haiyopriimdiyumiigiyam mi krimiirin wi siyar mi whinkinsiis haiginiuwi, ti dimin biyieyim kr̄imiiram kinankiuim simiirsiyin. Mi kr̄ima simiir nikwowaissiyim wi digar mi owi. Iriig.

5

Jisis siya kr̄imiir biiyan prisin siya wi digar nwowi kr̄imiir dimin biyieyim simiir haiyopriimdiyumiigiyim

¹ Mi Juda iikamim, inkamın prismi Biyan Inkam Komii nwowamın siirin pi simar nokmwı̄n okwo haiginiuwi. Mi ti prismi biiyan inkam komiiyin, iikamim simiir miyim pi siya siyar mirii yokiyokii inokinin. Mi iikam imiiramin nhwo pi siyar kwisboini. Mi simiir nae miyik miyikim pi siya mi inkın imiiyaei Adi Komii kr̄imiir Wanın siirim simiir dimin biyie imiirsi.

² Mi prismi biiyan inkamın siya iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna ap karam nwowim, habwowhaenan nwowim mi siyu biyie ha tirim simiirsiyin naingwoyimiyok pranae bi kinikin. Mi siya kr̄imiirsiyin wa naingwoyimiyoki. Dimusi rani, ii nhirim siirin dimin biyekii nipiyaokiii, yio wi hiriinan siyu biyeyar mi tiri, kr̄imiir hiriinan.

³ Siya naeyim Adi Komii siiramın kr̄imiiraramar bi ninkin imiiyaeikin. Niingaka. Siya, siyam warar mi inkın imiiyaeikin. Dimusi rani, ii nhirim siirin dimin whirki kinankiuwi, siya wi siyu biyeyar mi tiri. Mi Adi Komii siya wi siir dimin biyieyim mi kr̄imiir ikim wi simiirar haiyopriimdiyumiigi swowi. ⁴ Inkamın prismi biiyan inkam nwowiyin,

siya inig komiigakin. Siya siirara kwoinkar bi nwokin, ta hiriinan mii aiirin. Niingaka. Siirin Adi Komii siyar nokmwin okwo haiginiugin, ta mii aiir mriiyamin. Biiya Eroni, siya nokmwin okwo haiginiuwin siir hiriinan prismi biiyan inkam nwowam, sair hiriinan.

⁵ Mi Krais siya prismi biiyan inkam nwowam in sasaır bi nwokin. Niingaka. Siirin Adi Komii siyar nokmwin okwo haiginiugin. Mi Adi Komii siya siirin hinina boinki,

Kira kariir yinisimkin! Mi tariinanin kara ini kiriir ad ywowin.

⁶ Mi Adi Komii siya Yokwo Komii sairin Jisis Krais siirin hinina boinkikin,

kira wi prismi biiyan inkam nwowi inokininokin.

Ti prismi biiyan inkam in Melkisedek dapiyin siir hiriinan.

⁷ Mi biiya iya Jisis siya nu tir nwowin, inkam krimiir hiriinan mi nhwo ha kwisboin in Adi Komii siiram, ouuba ini warar yaokiinaiiniya. Mi Adi Komii siya dimin taeminim siya kwisboinim simiir wakaeyin mi siya siirin ina whindiraerarin. Mi siya bidiyar iki aonamin mi siirin Adi Komii siya swoki hidninsiin idwo ie hiranki. Mi siya ini omwaiyar swoki waiyain. Dimusirani, siya, siyamar bi naingwonakin. Siya Adi Komii siir kwoin iirrarar napkin. ⁸ Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. Mi siirin dimin kasa kasaki bi nonkwoniinwoimwirninkin haiginiugin. Mi ti digworaekwomim siir nonkwoniinwoimwirninkin haiginiuwim yim siir whinkinsiis haiginiugim. Siya Adi Komii siir kwoin iirrar sibgu wakaeyokna apim. ⁹ Mi

siya Adi Komii siir kwoin iirarar napkin. Mi ti hiriinan siyuin yio min niisiimauugin siir kwoinin dimin biyie whir swoki aingwo rani. Niingaka. Mi ti hiriinan siyuin siya wi dig asi nwowi, iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna apim simiir nanmaiwarkainam. Mi sima wi omwaiya nwoki waiya yokiyokikaeyamim. ¹⁰ Adi Komii siya yokmwin okwo haiginiu Jisis siirin prismi biiyan inkam nwowam biya Melkisedekni siya nokmwin okwo haiginiuwa prismi biiyan inkam nwowam saiir hiriinan. Dimusi rani, ti diminin Jisis siya nanmaiwarkainan simiir dimin bibiyeyim simiir saiirsika. Iriig.

Krima wigkam inkam adiyaowaenan dwo Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apamim.

¹¹ Mi Krais Melkisedek sowiir diminpai diminpaiyim kara simiir boinmimauuwamin ina naingwowin. Mi kara simiirin wi sibgu nanaakninkii rani. Dimusi rani, kimiir kwoinin ini habwowaenan ywowim. Mi kimiir kwoinim ta yai aiir wakaeyamin rirmiyya bi nwokim. ¹² Kima kwokikwokiyaeysa bi naingwo tibmii kiingim wi Adi Komii siir yai aiir nowomwarkaiyiwan iikam pi ywowin. Dimusi rani, kima Adi Komii siir yai aiirin kwokiyaeysa bi mi aingwo tibmiigim. Mi kima dig bi nwokim ini yinkinyaeyaowim. Mi Adi Komii siir yaiya biiya kima wakaeya saiir bi sibgu ninokninkinkim. Mi wim kima iikam nhiramin ina naingwowim, kimiir swokini owomwarkaiyiuniyim. Mi kima wa nwoki inokinkinim kima inakamae rani, nae kirie kirie bi rimitiowikim. Kima ini yinisim

praigaknan ywowim, ini mwiiyar nik̄i aeyim. Dimusi rani, kima Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyoknakim, kima t̄ira sair hiriinan. ¹³ Kr̄ma dinokninkin, iikamim b̄iya ta Adi Komii siir yai aiir nik̄i wakaeyim mi sima mhoiiya kwisaka ha swoki wakaei mi yim ti hiriinan iikamim ini habwowhaenan ywowim. Sima kirie karamaeka yim ini yinisiimin siir yopiini mwiiya nik̄i aeyin ini siir hiriinan yowwin. Sima Adi Komii siir yai aiir bi ninokninkinkim piki hiniiна dimin ikin biyieyin mi piki hiniiн dimin ikin wadieyin. ¹⁴ Iikamim inakamae nwowiyim yim nae kirie kirleyim ha naeikim. Mi yim sima ina ninokninkinim, piki hiniiн nae ikin biyieyin mi piki hiniiн nae ikin kibiyin. Mi yim ini iikamim naingwo t̄ibmii kiiniyim mi kiriekak ha nwowim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi ti hiriinan siyuin ini iikamim naingwo t̄ibmii kiiniyim sim naingwo omok diriraerariyim piki hiniiн dimin ikin biyieyin mi piki hiniiн dimin ikin kibiyin ini simiir hiriinan yowwin. Iriig.

6

¹ Kr̄ma yaiya Krais siira b̄iya sima boinmimauuwa idowiigidowiiyana sairaramar kipi naingwokripkai. Kr̄ma siir yai nhirim aowa aowanim warar wakaeyokna ap. Mi kr̄ma wi siir mhoiiya nwoki amim, ta kr̄ma t̄ira sair hiriinan. Mi kr̄ma ti yaiyim b̄iya kr̄ma wakaeyim simiir simiira kipi naingwokwonanae. Taka yaiya ya hiningga, kr̄ma siyu biyie siirin digumii haigingig, naokaoiga kr̄miir niniuwiyin mi Adi Komii kr̄miir Wanin siir yai aiir wakaeyokna

apnam. ² Mi ta yaiya biiya krıma boınmımauuwa kimiir baptaisni siyiupai siyiupaiyım sim mi iikamıim iina simiir mwo imiir mi onkwowıim Adi Komii siir dimin kirie komii komiiyım simiirin ha mi iisiisiimauu mi ombud komiiyın ha naokaonamim mi simiirin ie hirankar mi kinınsiin idwo mi iiya Adi Komii siya simiir hidana nhırım wi paeya nami mi nhırım wi ninomor koua nami. Mi ninomor koua namıim yım wi omwaiyar waiyayokiyokii. Mi hiriinan digworaekwowıim yım kimiir nowomwarkai haiginiugin. ³ Adi Komii siya krımiir whınkınsiis haiginiuwam tırı. Mi krıma wi iki siir yai nhırım simiir nwoki wakaeyokna apım, krıma tıra saiir hiriinan.

⁴ Kara kimiirin hiriinan mınsı boınki. Dimusi rani, iikam nhırım biiya sima bıdiyar iki aıngwo tıbmii künim. Mi sima Adi Komii siir yai aiirin bıdiyar sıbgu wakaeyoknaım. Mi sima dimin miyyık miyyık bıdiyar mi haiyım, Adi Komii siya hauugiyım siir om hirankın. Mi Adi Komii siir naeyiuin simiir piu bıdiyar mi ii okwokaiyım. Mi sima Adi Komii siirin digiumii haimriiyıugigi mi krıma simiirin wi panıına swokı boını, ti siyu biyieyin siir haiburgigim mi Adi Komii siiram swokı amım, ha? Niıngaka. Yıo siyu rani. ⁵ Sima bıdiyar yınoknınkınım Adi Komii siir yaiya biiya sima wakaeya, saeya yai bımbıuwi rani. Mi dimin kirie komii komii nhırım biiya Adi Komii siya tırim bıdiyar mi kigim. Mi mhoiiya krıma wi simiir whıekakar kıgsowi. ⁶ Mi sima Adi Komii siir yai kibi aiirin digiumii haigingiki mi krıma wi panıına tırı, simiir swokı ikiunaniyım Adi Komii siiram swokı itam ha? Niıngaka. Yıo siyu rani. Sima wi

Adi Komii siir siyiu iir swoki ap rani. Niingaka. Dimusi rani, yio ini Jisis siirin paeyin hiniya niriöninkinin saika swoki inkin irinu isomaoni hiniin ywowa. Mi iikam nhirim sima ti hiriinan siyiuin siir kigi, sima wi Krais siir tırgigini.

⁷ Iikamim yipiki naingwo tıbmii kinnim mi Adi Komii siir yai aiir sibgu wakaeyokna apam, yim ini ti nuin siir hiriinan ywowin, iiya naoki kinkiyyim mi nao opa ha sinkainaiinamiya. Mi sasaeyim inkamki ninkinim ha sibgu inan iigiyim simiirin pi Adi Komii siyar kirie haiginuwi. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir sibgu wakaeyokna apiyim yim ti nu miyyikin ini siir hiriinan ywowin. ⁸ Mi iikamim biiya nikai aingwo tıbmiyyim mi tariinanin, digiumii Adi Komii siir swoki haimriiyugigim, yim ini nuin wapnao minkin ninkisaioae nankaiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ti nuin yio nu miyyiki miyyik rani. Mi Adi Komii siya wi io ti hiriinan nu iir nwowi. Mi siya wi ha boini, ti nuin, nu pail rani, siirin wi siya haingimugii. Mi iikamim biiya naingwo tıbmiyyim mi Adi Komii siirin digiumii ha swoki haimriiyugigim, simiirin wi Adi Komii siya boinwokiyopnatkaigi paeya. Ti nu biyieyin Adi Komii siya haingimugiyin siir hiriinan.

⁹ Ti kariir akam kiingikiinim, ta yai biyie hiriinana kara boinkiya kimiir, kara ha naingowi, kima wi dimin miyyik imiirar tiri mi wa sibgu wakaeyokna api. Mi Adi Komii siya krımıirin wi hiriinansi nanmaiwarkainaei. ¹⁰ Adi Komii siya inkam biyie rani mi siya dimin taemimin kima tirim simiirin wi ha naingwo owouu rani. Niingaka, siya wadiiekwadie

ieyargin mi siya ina naingwowin dimin taeminim kima tiriylim simiirin. Mi ti hiriinan dimin taeminim kima tirim iki iikam nhirim biiyanim sim mi ha nityokiyokiylim mi tisi tariinanar nadigniyim, yim Adi Komii siir nisisiimauugin, kima siiram naingwoni. Dimusi rani, kima siir yai imiir wakaeyokna apkim. Mi Adi Komii siya ti digworaekwom sima tirim simiirin wa naingwoni. ¹¹ Mi kara irira nwinwira kimiiram ha naingwoni, kima kirie hiriayar dwoyokiyokiyam, Adi Komii siir digworaekwo imiiram. Mi siiram in hiriayar nwokwokinim iiya Jisis siya swoki iti krimiir nanmaiwarkainaaim. Mi kima hiri hiriayar tiryokiyokii ami mi wi kimar naobudgii. ¹² Kara kimiiram in minam naingwoni, kima Adi Komii siiram piugi kipi piyao. Kima iki iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiylim simiir yai imiir wakaeyokna. Mi iiya siya swoki itana saiirim nwokwokini, sima wi dimin miyik miiyikim biiya siya boinim krimiir, wi simiirar hauuwi. Iriig.

Krima daingwo tibmii kiin.

¹³ Mi biiya yai nhirim Adi Komii siya Ebrahim siir boinmimauuam tirim, siya simiirin wa boinmimauuwi. Mi siya ti yaiyim siir inig iiar swoki ikopaisisirnaeikin. Dimusi rani, siya Adi Komiigin, siir kouin inkam nwirki bi nwokin. Niingaka. ¹⁴ Mi siya siirin hinina boinkin, Ebrahim, kara kimiirin wi dimin kirie komii komii imiirar tir haiginiuwi. Mi mhoiyya kiriir isidin siir yinleyim wi kasa nwo rani. ¹⁵ Mi ta sair mhoiyya Ebrahim siya ina kaoraraowin, ti diminim Adi Komii siya boinkiyim siiram,

sima nimbiyamam. Mi siya hiriayar kaokaigiyin, ini ti digworaekwo imar yimbiniyim. ¹⁶ Mi iiya inkamin dimin whir nimbiniyim, siya pi inkamin inigin kouwarigsim nwowin pi siir inig iir nikopaisisirkii. Mi ti hiriinan siyuin iiya inkam nhirkim siir yai aiirin hiriinan wakaekii mi sima wa boinki, ih, dimin siya nimbiniyin yio wa tiri. ¹⁷ Adi Komii siya iikam krimiir niisiimauuwam tiri, yipiki ti digworaekwowim biya siya nimbiningiyim krimiir, simiir haiyanim. Siya krimiirin min niisiimauugin, ta siya nikopaisisira siir inig iirar mi sair. ¹⁸ Mi ta yaiya Adi Komii siya nikopaisisirkiiya siir inig iirar, ya krimiirin min niisiimauuga, diminin siya siir inig iirar dapikopsisirkiiyin, yio bi swoki ikopsasaeikin. Yim ti hiriinan diminim yim krimiir kirie haiginiugim. Mi ta kirieya ya wi hiriayar nwoyokiyokiigiyami mi wi iiya Adi Komii siya nimbiniyim digworaekwo whiekakim krimiir hauuwam, wi sairar nadigiawi. ¹⁹ Krima ina ninokninkinim, mhoiyya krimiirin wi Krais siya nanmaiwarkainaei. Mi ti digworaekwo hiriinanim, krimiirin wi sima kinsiis haiginiuwi, sibgu okworinuwamin, paeyin uridgi nitkiniyin mi ha sibgu okwowyiin, siir hiriinan. Mi ti digworaekwowim, ti krima wakaeyokna apim, wi bopwoniya sima niinikiwitkii, yuisa Adi Komii siir maeyaua sair nwowa. Mi Adi Komii siya mi krima, krima wi kwoin whiruwar nwowski. ²⁰ Ta Adi Komii siir maeyaua hiuyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa biyin Jisis siya napninpakainamin mi krimiir igsopa siyar yokwokairina. Mi krimiirin siya whinkinsiis

haiginiu. Mi siya ini prismi biiyan inkam ywowin iinokiiinokin. Ti prismi biiyan inkamin Melkisedek nikiuwiyin siir hiriinan. Iriig.

7

Melkisedek siya prismi biiyan inkamkin.

¹ Jisis siya Melkisedek siir hiriinan prismi biiyan inkamkin. Melkisedekin yio om Selem hiran iikamim simiir kigirkakikin. Mi siya Adi Komii siir prismi biiyan inkam warargin. Mi biiyarin Ebrahim siir isidin iki inkam komii komii nhirim om nhirim sau simaka ninitim simiirin yandi kwiruwa sima hainurur haiginiugig. Mi iiya sima sau ha ninit dignaniyim. Mi Melkisedek siya simiirin siyu hir yappyiskaiwin. Mi siya simiirin ina yokboinmamaair haiginiugiyim. ² Mi digworaekwo miiyik miiyik whiekakim, Ebrahim siya hainaniyim ti omim simiir hirankin, siya simiirin whieyim, iuura sioitkin. Mi siya whie iuur aka, ya kimidiniya Melkisedek siir hauu. Mi nokiinwokiyim yim ini siyar haiyim. Mi Melkisedek siir inig in siir inig mwoki, inig mwowin yio minkin, inkamin dimin kibi kibi tiriyan siya. Mi siir inig mwoki inig mwo whirin yio minkin, inkamin iikam iripa nongwomamaair aekin. Dimusi rani, om Selem hiran iikamim, simiirin ini siya kigirkakim. ³ Mi biiyarin inkam nwirki bi winkin siir yopii ado mi siir yidiwi wanwiyaeyim mi siir isidin simiir inigim yokwoni. Niingaka. Krima ninokninkin tanii, siirin wig inkamkar namisi aokainakin, iyie? Krima ninokninkin tanii, siya bidi pi piyamisi aonamin iyie? Mi krimiir kwoinin ha naingwowi, siya Adi

Komii siir yinisiimkin. Dimusi rani, siya ini omwaiyar waiyayokiyokiyyin. Mi siya wi prismi biyan inkam nwowi iinokiiinokin.

⁴ Kima bidiyar yinokninkinim siya inkam komii ieyairgin. Mi Ebrahim siya inig komiigak siiar mi owaiginiu. Mi ti digworaekwo whiekakim sau aka siya ninit hainakiyim iki om nhirim simiir inkam komii komiiyim om kigriraowiyim simiir hiranki, siya simiirin iuura sioitkin mi siya whie kwira kimidiniya siir hauu. ⁵ Mi kam nhirim Livai siir isidin siirin sima ini prismi miya sair haiyim. Mi Adi Komii siir siyu komiiyin hiniina boinkin, dimin taeminim Isrel simiir iikamim sima haiyim sima ii nhirim simiirin iuura timi sioitkin mi iuur akain yio Livai siir isidin siir hauugi. Mi Isrel simiir iikamim yim Ebrahim siirgisiir isid ieyairgin. Mi ti pris inkamim sima pi simiir piugana sair iikami digworaekwo imiirar swoki kwahai. Mi ti hiriinan siyuin yio ini ywowin. ⁶ Mi Melkisedekin yio Livaini isidin siir tani mi dimusika siya Ebrahim siir dimin iir haiyin, ha? Siya Livai siir isidin siir inkam tani mi siya diminin iuur akain Ebrahim siirarim siyar sioitkinim simiirgisiirar haigin. Mi siya siirin ina yokboinmamairgiyin. Siya hiniina boinkikin, Adi Komii siya ini kinakar nwowin. Kima bida ya yinokninkinim Ebrahim siya inkam komii ieyairgin. Biya Adi Komii siya Ebrahim siir nimbingiyin mi siya wi simiirar tiri. ⁷ Krime ina ninokninkinim, inkamin, inkam nwirniyin hiniina boini, Adi Komii siya ini kinakar nwowin mi ti inkamin ta yai kibi hiriinana sair boini, yio ini inkamin hindara wakaeyin

ini siir kou ywowin. Whisarii rani, yio Adi Komii siir igsopa saiir nokwokairiinakin, siir nokboinmamairam. ⁸ Mi pris inkamim yipiki Isrelmi dimin taeminim sim dimin iuur akaim sim hainiyim, yim wi wai biyeyer mi owi mi wa mi aowi. Mi yio Melkisedekin yipikin Ebrahamni dimin iuur akain si haiyin, Yokwo Komii saeya ha boinka, siya wi nao rani. Niingaka. ⁹ Hiriinan mi boinin ti inkamin Livai nikiuwiyin, siya dimin iuur akain Melkisedek siir mi hauugiyin. Siya brougae Ebraham siya ti dimin haimii iuur akain Melkisedek siir hauuwin, yio ini siir apuin Livai siya hauuni hanin ywowin Melkisedek siirin. ¹⁰ Mi iiya Ebraham siya Melkisedek siirin siyu hir napyiskaiyin, Livaiyin yio bi nik aokainakin mi krema hinin dimusi boinkim, ti diminim Livai siya hauugikin Melkisedek siirin, ha? Ebraham siya Livai siir brougaekin mi iiya Ebraham siya digworaekwowim Melkisedek siir hauuwim, yio ini Livai siyar hauuni hanin ywowin. Mi Melkisedekin yio ini Livai siir kou ywowin.

¹¹ Bidi bidiniya Adi Komii siya siir siyu komi-ini yaiyim, Moses siir hauugikin. Mi Moses siya Isrel simiir iikam imiir hauu. Mi ta yaiya hinina boinka, ti kamim Livai siir isidanim sima prismi miya wi sairar mirii mi nae minim wi warar ninkinimiyaei, Adi Komii siirin. Mi Adi Komii siir omaka saiir warar timi kigrirao. Mi ti dimin biyie kremiir simiirin ti kam imiha iayoprimeiyumiigikiswo mi mhoiiya Adi Komii siya Krais siirin wi di swoki imbingi kremiir prismi biyan inkam nwowamin. Niingaka. ¹² Mi Adi Komii siya nikropkiyin prismi biyan inkamin yio

ini saa ywowin. Mi ini prismi biiyan inkamim simiir kisina okwowam. Mi ti siyu komiini yaiyim biiya Adi Komii siya hauugiyim Moses siir yim ina digiyim mi iripi hiriinan Adi Komii siya siyu komiini yaiyim yaeya yaiwin swoki hauugi, ti biiyan siyu komiyyin siir maeyau aiir swoki kisina okiyam. ¹³ Ti yaiyim ti inkam iiir boinim, siya Livai siir piuganan inkam tani. Niingaka. Siir yidiwi wanwiyaeylim yapa piuganankim. Mi siir yidiwi wanwiyaeylim simiir piugana biiya simiir nwirkin ta prismi miiya nae ninkin imiiyaeiya saiir bi swoki miriimiminkim ta miiya ya simiir mii rani. Niingaka. ¹⁴ Krima bidi yinokninkinim, krimiir Biyan Inkam Komiyyin siya Judami piugana saeya naokainakin. Moses siya ti isidin prismi miiya sae miriyyim, simiirin yaimir sim kwir bi swoki boinmiminkin. Niingaka. Iriig.

Jisis siya prismi miiya wi hiriinan nwoyokiyokiiyami Melkisedek siir hiriinan.

¹⁵ Mi krime tariinanin bidi yinokninkinim mi iiya ti prismi biiyan inkam nwirin siya nimbiyamin siya Livai siir piugana saiir inkam tani, siya Melkisedekin prismi biiyan inkamim mii miriyyin siir hiriinakin. ¹⁶ Mi iiya Adi Komii siya nimbikiyein siirin prismi biiyan inkam nwowam mi siya ti siyu komiini yaiyim Moses siya win boinkiyim prismi miiya wi Livai siir piugana sasar nwowi siya hiriinan bi naengwokin. Niingaka. Mi ta siir kirieya omwai waiyayokiyokiiya inokiinok, siirin saeya minkikin prismi biiyan inkam nimbiyamam. ¹⁷ Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir wina mi saeya hinina boinka,

kira iinokiinokin wi biiyan inkamar nwoyokiyokii Melkisedek siir hiriinan. ¹⁸ Adi Komii siya bidi yiinakiyim biiyan prismi kamim simiir siyu komiini yaiyim. Dimusi rani, ti yaiyim yim wi dig nwo rani, krimiir whinkinsiis haiginiuwim omwai Adi Komii saikar waiyayokiyokii iinokiinokin. Niingaka. Mi Adi Komii siya ti biiyan siyuim simiirin asi digikim. ¹⁹ Whisarii rani, ti siyu komiini yaiyim Moses siya winim Yokwo Komiini, krimiirin wi dimin whirki kimbu karamae sima nwo rani. Niingaka. Mi Adi Komii siya yaeya siyu win whirin siir diriraerarki krimiirin. Mi tariinan siya yai win kibya Krais siir boinkin krimiir, ini yaiyim biiya Moses siya winim Yokwo Komiini ini simiir haiburim. Mi krima ta yaiwin kibya sair wakaeyokna api mi ha naingwo tibmii mi saeya wa whindiraerari krimiirin Adi Komii siir kingin nwowam.

²⁰ Adi Komii siya Jisis siirar nimbingin pris inkam komii nwowamin, siya siirin whisarii bi nimbingin. Niingaka. Siya ti yaiyim siir inig iirar bidi yikopwaisisirin. Iiya siya siir nimbingiya mi biiyan pris inkam sima siir hiriinan tani. Mi Adi Komii siya inkam nwirniyin biiya siir inig iirarin hiriinan bi nikopwaisisirkin pris inkam nwowamin. Niingaka. ²¹ Mi iiya Adi Komii siya Jisis siirin pris inkam komii nwowam nimbinin siya siir inigin Adi Komii siirar bidi yikopwaisisirin kiriiramin mi kira pris inkam komiiya nwoyokiyokii iinokiinokin. Mi kariir kwoinin wi swoki kisina haigi rani. Niingaka.

Kara, Adi Komiigin kara kariir inig iirar bidi yikopaisisirin kiriiramin, kira wi pris

inkama nwoyokiyokii iinokkinokin.
 Mi kariir kwoin'in wi kisina haigi rani.
 Niingaka.

22 Krima bidi yinokninkinim ta yaiya Adi Komii siya nikopaisisirkiyin siir inig iirar Jisis siiram. Saeya yai kirie komiigkomiiga. Mi ta yaiya siya kitibmii boina ya ini yaiyim biya Adi Komii siya Moses siir hauuwim mi Isrel simiir iikamim simiir mi hauuwim ini simiir haibura.

23 Mi dimin whirin yio hiningga, biya pris inkam kasa rani. Dimusi rani, sima pa mi aokaowi mi simiir igsopa pi inkam nwirkar mi okwokairinanaowidi. Mi ti hiriinan siyuin ii kasa bi tirkin. Simiir inkam nwirki omwai hiriayar bi waiyayokiyokiggin. Niingaka. **24** Jisis sasaargin omwai waiyayokiyokii mi wi ta hiriinan sairsai nnowi siya pris inkam nnowamin. Mi siir igsopa wi inkam nwirki swoki okwokairiina rani. Dimusi rani, siya bi naowikin. **25** Dimusi rani, ta sairsika, Jisis siya wi digar nnowi iikamim yipikim siiram naengwo tibmii kiinim simiir nanmaiwarkainaei. Dimusi rani, krima Krais siir yai aiir wakaeyokna apkim. Krimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi. Dimusi rani, siya wi nao rani. Siya ini omwaiyar waiyayokiyokiiyin. Mi siya ini Adi Komii krimiir Wanin saikar nnowin mi siya nhwo ini krimiiramar kwis boin'in.

26 Jisis siyaargin prismi biyan inkamin mi siya inkam wadiekin siirin dimin whirki bi kimbugin. Siya iikam krimiirin dimin biyekin naokingugunankaiyim krimiirin nu tirar kwaeyoprriegingig. Mi siya Adi Komii saika ini owou. Mi siirin Adi Komii siya ywowaiginiu

inig komiigak. ²⁷ Mi iki prismi biiyan inkamim biiyanim simiir hiriinan tani. Niingaka. Dimin taeminim sima ninkin imiiyaeiyim, Adi Komii siir, simiir dimin biyieyim sima bii haiyoprimdiyiumiigikim. Niingaka. Mi inokiinokin, biiyin sima pi simiir dimin biyie imiirsayar niki inkin imiiyaei. Mi mhoiiya sima Adi Komii siiramn pi iikam nhirmi naeyim sim ninkin imiiyaei. Mi Jisis siya ti kamim simiir hiriinan tani. Niingaka. Siya ta sairin ii kwiruwat tirkikin, iiya siyar naowa paeyin hiniya niriioninkinin si mi naeni hanin siya siir piu aiirar ninkin imiiyaekin, Adi Komii siirin. Siya siir piu aiirin naeni hanin minsi ninkin imiiyaekin, iikamim simiir dimin bibiyeyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam. Mi siya sair bi swoki tirkin, idipidipin. Niingaka. Ii gwiruwa siyar bidi tirk iksiy. ²⁸ Mi yaiya biiya Adi Komii siya hauwa Mosesni, prismi biiyan inkam komiiyim saeya nokmwin okwo haiginuga. Mi ti kamim yim inkam paai rani, Adi Komii siya ha boinkin, simiir kwonim dimin biyeki bidi yaokingugunankaiyim. Mi ta yai kiryea Adi Komii siya boinkiya mhoiiya, ya siir yinismi iir nimbingiya saiir nikopwaisisirkika. Jisis siya iki prismi inkam komii nhirim simiir hiriinan tani, siyu biyie bi tirk. Niingaka. Siya prismi biiyan inkam komiigin omwai hiriayar waiya yokiyokiikaeyamikin. Iriig.

8

Jisis siya Adi Komii siir omaka ninomor kou hirana sair pris inkamkin.

¹ Mi ti digworaekwowim kara kimiir boinkiyim yim hiniingim, krimiir biyan prisin, siya ini kara boina ini sair hiriinanar nwokripkaiyin. Siya Adi Komii saikar nwowin, siir omin ninomor kou hir nwowin siir. Mi tariinanin siya ini Adi Komii siir iina inig miyya nidwowin, maeyauwa kamim inig komiigakim digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyim sima nidwoiya sair. ² Siya ini ninomor kou hir nidwowin mi siya ini prismi inkamnan miriiyin. Siya ti hiriinan diminin ini omaka Adi Komii siyar nonkwo miriiya ninomor kou hir ini sair hir miriiyin. Ya tariigina ya saeya maeyaugimaeyaua Adi Komii siir inig iir hainaniya sairin inkamki bi nonkwo mriiga. Niingaka.

³ Mi bidi bidiniyarin, siyu komii siir siyuin Adi Komii siya hauuim Mosesni, iikamim sima sibgu apam siyuin prismi biyan inkam nokmwin okwo haiginuwiyin, dimin taemin Adi Komii siir ninkin imiiyaeyam mi hiriinanar mi tir. Mi krimiir prismi biyan inkamin yio ti hiriinan siyu iirar mi tir, dimin taeminim Adi Komii siir ninkin imiiyaeyam.

⁴ Mi Jisis siya nu tir nwokiswo, siya wi prismi biyan inkam di yowi. Dimusi rani, nu tirin iripi hiriinan pris inkamkakaargin dimin taemin ninkin imiiyaeyamin Adi Komii siir, siyu komii siya boinkiya sair hiriinan. Mi sima Jisis siiram paninsi kiwakisi. ⁵ Mi miyyim pris inkam ima miriiyim, omaka Adi Komii siir inig iir hainaniya sair, ya aknainan hindara niisiimauuga dimin taeminim ninomor kou hiranim Adi Komii siirim simiir. Mi biyya iya kingiin nwowa, Moses siya Adi Komii siir omaka hindara ini kaigrinu okwosasae

mirii. Mi Adi Komii siya siirin hiniina boinki, kira dimin taeminim kara boinmimauuim simiirin sibgu tir. Kara nisisiimauuwa, iiya kira mhiu hir nwowa saiir hiriinan. ⁶ Mi takia i aiirarin, Krais siya ini prismi biiyan inkam komiinan miriyyin mi ini iki miyyim biiya prismi biiyan inkam komiyyim sim miriyyim ini simiir haiburim. Mi ti hiriinan siyuin, ta kitibmii boin wina Adi Komii krimiir Wanin siya nimbingiya Krais siir krima wakaeyokna apam ya ini biiya siya nimbingiya brougae wanwiyaekim sim wakaeyokna apam, ini saiir haibura ya tariigina ya ini ywowa. Dimusi rani, ta kitibmii boin wina krimiirin wi saeyer whinkinsiis haiginiuskii. Biiyan nimbingiya krimiir brougae wanwiyaeyim simiir ya krimiir bi sibgu whinkinsiis haiginiuska. Niingaka.

⁷ Mi biiyan nimbingiya saeya iikam imiirin Adi Komii siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karam nwokiswo mi Adi Komii siya wi yaeya kitibmii boin win di swoki imbini. Niingaka. ⁸ Adi Komii siya bidi yinokninkinin siyuin iikam ima tiranin. Mi siya hiniina boinki,

Mhoiiya kara kariir iikamim Isrel hiranim Judami piugana saiirim wi yaeya kitibmii boin win swoki imbingii.

⁹ Mi kariir kitibmii boin wina ya wi biiyan kitibmii boina kimiir brougae imiir iiya kara simiirsi naingwoyimyoka, iiya sima nu Isib hir nwowa mi simiirin ha kiyainaniyin saiir hiriinan tani. Niingaka. Kara kimiirin wi biiya kara kitibmii boina wi saiir hiriinan swoki kitibmii boin tani. Niingaka. Dimusi rani, kimiir brougaeyim sima bi

sibgu apkim. Mi kara kimiir brougaeyim simiirin ti hiriinan siyuun digiumii siirsi haimriiyugin.

- 10 Mhoiyya iiya ta biiyan kitibmii boina saeya kigirkakim digworaekwo whiekakim sima digana, saeya digii mi kara Biiyan Inkam Komiiyin Isrel kimiir iikamim wi yaeya siyu boinki, kima napamin. Mi tariigina kara wi kimiir kwoinki kwoin iirar kinrkai haiginiugii. Mi kima wi wakaeyoknam nwoki aingwowim. Mi an kara wi kimiir Adi Komii nwoki owim mi wim kima wi kariir iikam nwoki owim.
- 11 Mi mhoiyya ta ii aiirin iikam whiekakim sima kariirin wa ninokninkini. Yipiki inigakim mi yipiki inig karamaeyim sima kariirin wa ninokninkini. Mi ta ii aiirin iikamim sima wi simiir nu whiruwan iikamim simiirin wi hiniina boin tani, Kima Biiyan Inkam Komii siir dinokninkin. Niingaka.
- 12 Mi kara wi simiirsi naingwo bumbuwi mi simiir dimin biyieyim sima tirim wi kara haiyoprimdiyumiigi. Mi kara simiir dimin biyieyim wi simiir swoki aingwo rani. Niingaka.
- 13 Mi biiyan nimbingina biiya Adi Komii siya Moses siir nimbingiya ya ini biyie ywokiya. Whisarii rani, siya krimiir ha boinkin, siya wi yaeya kitibmii boin win swoki imbingi. Krima bidi yinokninkinim ta biiyan nimbingina ya wi sapi namki, yuis kaba inkamkin kabitkaigya sauir hiriinan. Iriig.

9

Biiya prismi biyan inkam komiiyim wraisu nhie arar ninkin imiiyaekim Adi Komii siirin.

¹ Mi biiyarin Adi Komii krimiir Wanin siya siir biigibiyan nimbina krimiir brougae wanwiyaeyim Isrel simiir iikamim simiir nimbingikin. Mi siya simiirin siyu Adi Komii siir inig iir hainaniyim siir boinmauu wakaekin. Mi siya kam imiirin siyuun omaka Adi Komii siir yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir miriini siyuun siir warar mi boinmimauu iripa sima nidwo wakaeyam. ² Mi sima sel omaka ira mirii mi ta omaka saiirin bopwoniya hiugripkiigi haimii haimiiyo whisa ywo. Mi ti haimiiyin hiuyokiyokaikikaiyin anokar nwowinin, yio ha dapikin, dimin whirki kimbu karamae. Mi diminim pae haingimuhaiginiyim mi bretim Adi Komii siir ninkin imiiyaeiyim yim ini ta maeyaua hiuyokiyokaiya ini saiirar nwokaiyim. ³ Mi sima yiis kwira maeyau kwira hiuyokiyokaiya haimii whira nwowin siir ano iir yitmwaniu. Mi ta maeyaua ya Adi Komii siргisiirga, siya nwowika. Mi ta maeyaua hiuyokiyokaiya saiirin inkam nwirki bi swoki amiminka. Ningakiningga. Mi sima ta maeyauua saiirin ha dapikim, dimin whirki bi kimbu miminka. ⁴ Mi dimin nhirim ini ta maeyaua hiuyokiyokaiya saiir hir nwokaiyim. Hiiya golni tira aka mi ta hiiya saiir idwo hirin haua wain piuii miiyikakin siir op aiir naokin haingimugiiya, piuii miiyik niusiin whakim ini hir nwokaiyim. Mi miiya kwira paeni sima nirimtioninkin mireiya saiir idwowin sima golni

miriigikim mi ya ini hir warar mi inkin okaiya.
 Mi ta miiya sima saiirin ha dapikim, nimbini
 tibmiini miiyaka. Mi ta miiya saiir yainau hirin
 mobmir kwira golni sima nonkwokwowa ini
 hir warar ninkin okaiya. Mi ta mobmira saiir
 yainau hirin, naeyim Adi Komii siya hauuwim
 iiya sima nu siiyin apain siir hir nwowa ini
 hir nwokaiyim. Mi paekopin biiya Eronki si
 hogwokwo apin, siirin Adi Komii siya tirkikin,
 yio ini nhwokakar mi okaiyin ta miiya aiirin.
 Mi siiya nhiswo Adi Komii siya winkiyo kitibmii
 boin yaiyim sim yo ini hirar mi inkin okaiyo.
 5 Mi ta miiya saiir idwowin sima Adi Komii siir
 paekwosimwo nwisa yonkwokwo haigin hinda
 niisiimauuwam. Mi sima ti paekwosimo sowiir
 kigo mi sima boin, Adi Komii siir dimin miyik
 miyikim paenan niuyaeyim ini tir nwowim.
 Mi ti paekwosim nwiswo hinda niisiimauugo
 sowa pidgakako. Mi ta maeyaua iikami dimin
 biyie haiyoprimdiyumiya ini sowiir pidga
 owar yirinugiya mi ti diminim simiir dimin
 mwokimwowin, kara pi kimiir boinmauu rani.
 Niingaka.

6 Mi mhoiiya sima digworaekwowitz diriraerar
 digim mi pris inkamim, sima ta maeyaua
 hiuyokiyokaiya anoka kingiin nwowa saiirin
 bi siiskim dimin taeminim Adi Komii siir ninkin
 imiiyaeyim. 7 Mi biewi biewiyim, prismi biiyan
 inkamin siya ta maeyauwa hiuyokiyokaiya dimin
 whirki kimbu karam nwowa saiirin ii kwiruar
 namikin. Siya whisarii bi namikin, siya meme
 bulmakau ini nhieyim, pi simiir hainami Adi
 Komii siir ninkin imiiyaeyam iikamim hinda

whaowaeya priidiriraerarim simiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyiumiigiyam. ⁸ Mi Moses siir yaiyim iikam krimiirin ta maeyauwa Adi Komii siya nwowiya, sair kigninkin apninpokaiyam bi boinkin. Mi ti hiriinan siyuin, Adi Komii siir naeyiuin yio krimiir niisiimauugin, iikamim Moses siir yai aiir wakaeyoknaim sima wi Adi Komii siiram swoki haiyug naingwo rani, iripa saikar nongwomamair aeyam. Niingaka. ⁹ Mi ta Moses siir yaiya ha boina iikamim, Adi Komii siргisiir maeyauwa hiuyokiyokaiya dimin whirmiinwhirminki kimbu karam nwowa sair kipi napninpokainam. Ya aknaini hanian hindara niisiimauuga krimiir. Mi ta iiya pris inkam ima ninkin imiyyaeya, Adi Komii siir ya iikamim simiir kwoinim rirmiiya simiir bi nwowaiginiuga. Niingaka. ¹⁰ Mi yim ti yaiyim yim krimiir kinsiis haiginuwankim, naeyim yim naeyankim mi opa ya kwiyaeyanka mi siyuin op whau ikin mi krima ti siyu imiir sibgu api mi Adi Komii siya wi ha boini, krimiir piuim, yim piu wadiekim, siyu komii siya boinkiya sair hiriinan. Mi ti digworaekwovim simiir yaiyim yim krimiir kigriraowankim. Tariinanar tir bwakainakiyin mi wi iiya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana wadiekawadie nwowi, wi saiarar nadigiuwi.

¹¹ Mi Krais siya krimiiramin prismi inkam komiinan nitkin siir dimin taemin miiyik miiyikim simiirin krimiir hauuwam. Mi tariigina ya krimiir bidi yimbiniya mi siya prismi miiya bidi miriigikin. Mi siya ini Adi Komii siir oma hiriir yapninpokainamin. Ya ini sel omaka

biiyan kamim sima tira ini sair haibura. Mi ti Adi Komii siir om winin siirin inkamki bi tirkin, yio nuan diminki waeyao. Yio Adi Komii siirgisiir omin ninomor hiranin siirgin. ¹² Mi iiya Krais siya naonama siya ini Adi Komii siirgisiir maeyaua dimin whirmiin whirminkin kimbu karamae nwowa Adi Komii siyar nwowiya ini sairrar yapninpakainam. Mi siya wraisu nhie bi hainamkin prismi hiniin, siir ninkin imiiyaeyam. Niingaka. Siya siir nhieya nua naokiinaiinama sairrar haininpakainamkin ta maeyaua Adi Komii siyar nwowiya dimin whirki kimbu karam nwowiya sair hiriirin. Mi Adi Komii siirin sairrar ini hauuwiu mi siya kwiruwar napninpakainam, siir nhie air ninkin imiiyaeyam, ini saeyer digi iskiya. Mi siya wi mhoiyya idip idip swoki tir tani. Niingaka. Siya ti siyu hiriinanin minam tirkin krimiir whinkinsiis haiginuwim mi krimiir nanmaiwarkainam. Mi krima wi omwai saikar nwoki waiyayokiyokaeyamim inokinokin. ¹³ Mi meme bulmakau ini nhieyim krimiirin wi panina whinkinsiisi, ha? Saeya krimiirin wi ti hiniina whinkinsiisi. Mi iikam nhirim diminim Adi Komii siya boinim, hiniin kipi naingwo, sima simiir nonkwowi mi Adi Komii siya simiirin wi ha boini, simiir piua miyyik rani. Dimusi rani, sima ti diminim Adi Komii siya boinim, hiniin kipi nonkwo, siir bidi yonkwowim. Mi siir piua biyie pi hiriayar nwowinaka mipi pris siyar hainiyop nami meme bulmakau ini nhieyim pi whrin min aka ninkin hainiyopnami. Mi mhoiyya Adi Komii siir yaiya pa swoki boinkii, sima ini wadieyar swoki

okiyim, ti diminim simiir piua wadie sima bidi ywohaiginugiyim. Mi meme, bulmakauni nhieya ya idan piua wadie sairrarar nwows aiginuwi. Mi Krais siya, Biyan Inkam Komiiyin, yio ini meme bulmakau sowiir haiburin. ¹⁴ Mi siir nhieya ini meme, bulmakaumi nhieya mi simiir whrin ima, ini simiir haibura. Mi mii bibiyeyim naekak nwokaram nwowyim mi dimin bibiyeyim iikami kwoinau nwokaiyim simiirin saeya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Mi Adi Komii siir naeyiuin siirin siyar whindiriraerarkin, yipikin dimin biyie whir karamaeyin, siir nhieya sair ninkin imiyaekin Adi Komii siirin. Mi siir nhieya iikam krimiir whinkinsiis haiginuwim mi krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyim wi digar nwowi. Mi krima Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim wi digar nwowi, yipikin omwai waiyayokiyokiiin inokienok. Dimusi rani, siyu whir karamaeka hiriinan tirim.

¹⁵ Jisis siyairstin iikamim nuanim mi Adi Komii siya, krimiirar kaoprigi irkakiyin ta kitibmii boin wina krimiiram nit aikamim wakaeyokna apim sair kirie haiginuwam. Mi nim krima iikamim Adi Komii siya nimbinim siir iikam nwowam, krima wi omwaiya waiyayokiyokii, saikar inokienokin. Mi wi dimin kibi kibiyim biiya Adi Komii siya nimbinim wi simiir hai. Dimusi rani, siya Jisis bidi yaowin. Jisis siyairstin iikam krima mi Adi Komii siya krimiirar kaoprigi irkakiyin ta kitibmii boin wina sair kirie haiginuwam. Ya mhoiiya nitka iikamim sima wakaeyokna apam. Siya iikamim simiirsi naokin simiir dimin biyeyim sima tirim simiir

haiyoprimdiyiumiigiyam iiya sima biiyan kitibmii boin air napim. Mi sima wi saika nwoyokiyokiakaeyami, iinokiinokin.

16 Mi iiya inkamın omwaiyar nikı waiyaeiyin, siya yinisisimim simiir inigim pa wini yokwoni mi dimin taeminim sima mi haiyanim yim iripi hiriinan pa mi wini. Mi siir mhoiiya iiya siya naonama siir yinim pi yokwo aiira kigmak hid hαιi. Sima pi hindara priihai priihai rani. Niingaka. **17** Mi inkamın omwaiyar nikı waiyaeiyin mi ta yokwowa siya wina, siir dimin taemim imiir, ya ini hiriayar nikı owa. Mi mhoiiya iiya siya naonami, siya pi haini winmimauugigi digworaekwowim siir yin imihaianim. **18** Adi Komii siya biiyan kitibmii boina saiirin wraisuim sima nisomsom aowim mi simiir nhieyim ha naokiinainamim simiirsi kirie haiginiugin. Mi nhieyim iikam imiirin wi simar nwowaiginiuwi dimin taeminim Adi Komii siya nimbinim simiir haiyamin. **19** Mi Adi Komii siya siyu komiiyin Moses siir hauuwim mi Mosesin yio kimidiniya Isrel simiir iikam imiir hauu. Mi ta iiya siya bulmakau haomin siir nhieya opaka yinkin aokaigi twonau. Mi siya paeyakwiyam ha mi hai mi sibsibni pio pariidnanim, ha mi haiyin mi siya ti sibsibni piowim ti paeyakwiyam simakar yin udgi. Mi siya kimidiniyan haunairin op nhieki nwomaiyin siir hopmaigi. Mi kimidiniya Yokwo Komiiya Adi siir yaigi nwowa Moses siir hauugiya saiir iyaipasoknam. Mi siya iikamim simiir piuim simiir warar yinkin iyaipasoknam. **20** Mi iiya Moses siya yokwo aeya mi iikam imiha simiirin ha niyaipasoknamin mi siya simiirin

hiniina boinki, ti wraisuim simiir nhieyim ti kara niyairstpasoknamim, yim ta biiyan kitibmii boina sair kirie haiginuga, kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim. Mi kima wi yaiyim Adi Komii siya boinkiyim biiya, kima wakaeyokna apam wi simiir wakaeyokna ap. ²¹ Mi Moses siya Adi Komii siir sel omaka sauirin iripi hiriinanar mi iyairpasoknam. Mi digworaekwo whiekakim sair hir nwokaiyim, iikamim sima iripa haingiriyu idwokaiyiuwiyim, iiya sima Adi Komii siir inig iir hainaniyim mi ha diriraerariyim, simiirin warar mi inkin iyairstpasoknam. ²² Mi ta yaiya Moses siya winkiya Yokwo Komii sair, saeya hiniina boinkika, mi kira ti digworaekwowim simiirin hiriinan niyairstpasoknami wraisu nhieni, sima wi dimin whirki kimbu rani. Ningaka. Mi kira nhie simiir niyairstpasoknam karam nnowi, saeya boina sair hiriinan Adi Komii siya wi simiir dimin biyeyim wi haiyoprimdiyumiigi rani. Ningaka. Iriig.

Krais siya naeni hanin siir piu aiirar ninkin imiyyaekin Adi Komii siirin, krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam.

²³ Mi ti miiyim mi ti nuan digworaekwowim krima tiriym yim hindarar nisisimauugim iki dimin kiingikiinim ninomor kou hir nnowim simiir. Moses siya digworaekwo imiirin wraisu nhieni minam niyairstpasoknamkim, sima whauriyina nnowowam. Mi ta nhie hiriinana iki dimin miiyik miiyikim Adi Komii siir om hir nnowim simiirin wi whauriyinan saeya nnowaiginu rani. Ningaka. Jisis siir

nhieya sasaırğa whauriyinan iikam simir
 nwowhaiginuwi. Mi ta hiriinan saiirsika sima
 wi Adi Komii siir om iiir asi nami. ²⁴ Mi Krais
 siya Adi Komii siir maeyaua hiuyokiyokaiya,
 dimin whirki kimbu karamae nwowa omaka
 inkamkar nonkwo mireya nu tı̄rana, sair omaka
 yainau nwokaiyin siir bi napn̄inopkainamkin.
 Nīngaka. Siya Adi Komii siirgisiir om iiirar
 namigusamkin. Mi siya ini Adi Komii siir
 whwonkam ida nīdwowin, siir iina iinig miiya
 mi siya ini nhwo krimiaramar kwis boin̄in. ²⁵ Mi
 biewi biewiyim prismi biigibiyan iikamim sima
 Adi Komii siir maeyaua hiuyokiyokaiya dimin
 whirmiñwhirmiñki kimbu karam nwowa sairin i
 kwokwirar napn̄inopkainamkin wraisu nhie Adi
 Komii siir ninkin imiyyaeyamin. Mi yio Krais siya
 ta maeyau aiirin idip idip bi napn̄inopkainamkin
 siir nhie aiir ninkin imiyyaeyamin Adi Komii
 siirin iikamim simiir dimin biyieyim simiir
 haiyoprimdiyumiigiyamin. Nīngaka. Siya
 kwirkikwiruwar namkin siir nhie aiir ninkin
 imiyyaeyamin Adi Komii siirin. ²⁶ Mi Jisis
 siya hiriinan tirkiswo mi siya paeyin hiiiniya
 nırioninkinin siirin wi i kasakasa di naowi. Hiya
 Adi Komii siya nu siirar nonkwokwokiyin mi ha
 nityokiyokiigiswo mi wi tariinanar pi yadigniyin.
 Mi Krais siya nu tiriir nitin, siya i kwirkikwiruwar
 nauuni aonikin nu tirin ini sasair ywowiskiya.
 Mi iiya dig kingiin nwowa, Jisis siya ha nitin
 mi siya paeyin hiiiniya nırioninkinin siirin i
 kwirkikwiruwar nauuni aoniyin mi siir nhieha
 naokiinaiiniya mi siya sairar yinkin imiyyae Adi
 Komii siirin, iikamim simiir nanmaiwarkainaim

s̄imiir dimin biyie imiirsi mi sima Adi Komii siir whwonkam idain wi dimin whirki kimbu karam nwoki owim. ²⁷ Iikam whiekakim sima wa naowi mi mhōiya sima Adi Komii siir kigi, simiirin wi siyar hidi. ²⁸ Mi hiriinan siyuin Krais siya ii kwiruwar nao ̄skikin Adi Komii siirin siyar swoki inkin imiuyaenam. Siya siir nh̄eya iikamim simiir dimin biyie biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam n̄inkin imiuyaekin. Mi mhōiya siya swoki iti, siya wi iikamim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam nit rani. Niingaka. Siya iikam yipikim siiram wakaeyokna aingwo t̄bmiiyim mi iiya siya nitana saiiram nwokwokinim wi simiir nanmaiwarkainami sima siir om hiriir namam. Friig.

10

B̄iyan naeyim sima n̄inkin imiuyaeya, ya dimin biyeyim simiir bi haiyoprimdiyumiigikim.

¹ Mi siyu komiyyin biiya Adi Komii siya hauugiyin. Mosesni, yo diminkidiminim mhōiya nimbiyamanim k̄rimiir, aknainan simiir n̄isiimaugin. Mi biewi biewiyim, pris inkamim sima hirihiiriinan naeyim simiir simiirar n̄inkin imiuyaenanae; Adi Komii siirin iikamim simiir dimin biyie imiirsiyin. Mi siyu komiyyin Adi Komii siya hauugiyin Moses siir siya wi dig nwo rani, iikamim yipikim Adi Komii siiram nitim simiirin dimin whirki kimbu karam nwowim. Niingaka.
² Mi ti digworaekwowim Adi Komii siir sima n̄inkin imiuyaeyim iikamim yipikim Adi Komii siir inig iir hainaniyim simiir dimin biyeyim

simiir kwoinau nwokaiyim simiir digikiswo mi sima wi yaeya nae di swoki inkin imiiyaei Adi Komii siirin simiir dimin biyieyim simiir kwoinau nwokaiyim simiir digiyamin. Niingaka. Dimusi rani, simiirin wi dimin biyiekak diywomi. ³ Mi iiya sima hirihiiriinanar ninkin imiiyaenanaeyim biewi biewiyim mi iikamim pa swoki aingwokii, dimin biyieyim sima tir imiiramin. ⁴ Sima ti hiriinan siyiun ii kasa kasa bi tirkim. Dimusi rani, Adi Komii siya bidi yinokninkinin bulmakau meme ini nhieyim, iikamim simiir dimin biyieyim wi saeya digi rani. Niingaka.

⁵ Mi iiya Krais siya nitam naingwowa siya Adi Komii siirin hinina boinki,
Kira iki siyiun iikamim wraisu sima nisomsom
inkin imiiyaeyin kiriir siiram min kira
mairgimaирga nwo rani. Mi kariirin kira
piugak hiriinansi nwowaiginugin.

⁶ Mi kira wraisuim kiriir hii aiir haigin
anagiyim mi dimin taeminim sima ninkin
imiiyaeyim kiriir, simiir dimin biyieyim
sima tirim simiir digiyam, kira simiiramin
mairgimaирga bi nwokim.

⁷ Kara Kraiskin, kara kimiirin pi hinina boini,
Adi Komii, kira kariir kigi, kara tisi tapi
nwowin. Kara digworaekwo whiekakim
kira naingwowitzim simiir tiram tiri, biiya
sima winboinkiya kariirin kiriir Yokwo
Komii aiir saiir hiriinan.

⁸ Krais siya biiya hinina boinkin, kira ini
yimiyyuwin iki diminpai diminpaiyim, inkamki
ninkin imiiyaeyim kiriir simiirin. Mi kira
wraisuim kiriir hii aiir haigin anagim kiriir ninkin

imiiyaeyam iikamim simiir kwoinau nwokaiyim dimin biyieyim simiir digiyam, yim ini mi imiiyuwim Krais siya ti simiirin hiniina boinkikin. Mi yio siyu komiiyin Moses siya winkiyin Yokwo Komiini yio ha boinkikin hiriayar tir. ⁹ Mi mhoiyya siya ti yai imiir boinkiyin mi mhoiyya siya Adi Komii siirin hiniina boinki, Adi Komii kira kariir kigi, kara tisi tir nwowin. Kara digworaekwo whiekakim kira naingwowim kara tiram, kara simiirin wa tiri. Mi yim ti yai hiriinanim yim krimiir boinmauu wakaekim. Biyan siyuun nae iikamkim sim ninkin imiiyaeyiin Adi Komii siir, yio Krais siya bidi digiyin. Mi simiir igsopa ini siyar yokwokairinanaowidin. ¹⁰ Jisis Krais siya dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim siya tiram siya simiir wakaeyokna tirkin. Mi siya kwirkikwiruwar naokin siir piua saiir ninkin imiiyaeyam Adi Komii siirin. Mi siya iikamim siir siyu iiir napim, simiir dimin biyieyim, wi simiir nwoki digiyim. Mi sima Adi Komii siir whwonkam idain wi dimin whirki kimbu karamae nwoki owim.

¹¹ Mi pris inkamim sima mii Adi Komii siir omaka aiir nokwo mriiyim mi nonkwo inkin imiiyaekim Adi Komii siirin, sima iinokiiinokin hiriayi tirkim. Mi ya tariigina iikam krima tirim dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyumiigiyim wi dig nwo rani. Niingaka. ¹² Mi yio Kraisin yio siyar ninkin imiiyaekin mi ta saiirin kwiruwar tirkikin. Mi iikamim simiir dimin biyieyim ini saeyer haiyoprimdiyumiigiyim. Mi ta ii kwiruwa siyar tirkiya, iinokiiinokin wi saeyer nwoyokiyokii.

Mi ta sair mhoiiya siya ha nini idwoiugin Adi Komii siir iiña iniig miyan. Dimusi rani, siya Adi Komii siir hiriinan inkam komiigin. Digworaekwo whiekakim, siyar kigirkakikin. ¹³ Mi siya ini Adi Komii saika hirar nidwo kaoraraowin iiya siir sau omomin Adi Komii siya hainururninkin haiginugii. ¹⁴ Krima bidi yinokninkinim, Jisis siya kwirkikwiruwar naokin siir piu aiirin Adi Komii siir ninkinimiyyaeyamin. Mi siya iikamim yipikim Adi Komii siya haiyopriimdiyumiigiyim simiir dimin biyieyim, simiirin dimin whirki kimbu karamaeyin siya nwowaiginugin. ¹⁵ Mi Adi Komii siir naeyiuin krimiirin ti hiriinan dimin iirar mi boinkin. Mi biiya siya hinina boinkin,

¹⁶ Biiyan Inkam Komii siya hinina boinkin mi iki iiyim mhoiiya nitim kariir kitibmii boina wi iikamim simiir hauwei. Mi ti kariir siyu komiyyin wi simiir kwoinkikwoin imiirar kinirkai haiginuwi. Mi sima wi saiir saiira nwoki aingwokwonanaeyim.

¹⁷ Mi siya yai nhirim ina swoki boinkiyim, siya hinina boinki mi kara dimin biyieyim simiir kwoinau nwokaiyim, wi simiir swoki aingwokwomimin tani mi siyu biyieyin, sima tiri ikin. Niingakiningga. ¹⁸ Krimiir dimin biyieyim Adi Komii krimiir Wanin siya bidi haiyopriimdiyumiigiyim. Mi iikamim Adi Komii siramin wi swoki inkinimiyyaemimin tani. Niingaka. Yio hiriinan siyuin yio bidi digiyin. Iriig.

*Krima Adi Komii siiram daingwo tibmii kiiin mi
saika damasukikin.*

19 Mi ti kariir akamim, krıma Adi Komii siргisiir maeyaua siya nwowiya dimin whirmiin whirminki kimbu karam nwowa sairin wa napnınopkai nami. Dimusi rani, Jisis siya paeyin hiiniya nirioninkinın siir naowin mi siir nhieya ha naokiinaiiniya mi krimiir dimin biyie biyeyim ini saeyer yıinakiyim. Mi ta hiriinana saiirsika iiya krıma nhwo kwisboinkii mi krıma hiriirin wa napnınopkainami. **20** Mi ta siya naonama, siya minam naonamkin krıma Adi Komii saika nwoki boinaiyim. Mi ya tariigina ya hiniingga ta yiusni hanin bopwoniya siya niñinkiwitkiya krıma napnınopkainamim maeyaua Adi Komii siya nidwokaiiya dimin whirki kimbu karamae nwowa krıma namsi sair nitimwaniwa ya ini siir piu aeyer niyoknamnan ywowa. **21** Mi krimiir biigibiyan, prisn, siya ini omwaiyar swoki waiyañ. Mi siyañrgin, digworaekwo whiekakim, Adi Komii siir om hir nwowim. Mi iikamim siiram naingwo tibmii kiinim mi siir yinisim nwowim simiir kigirkakanin. **22** Jisis siya siir nhie aiirar niyairpasoknamkin iikamim krimiir kwoinau nwokaiyim dimin biyeyim simiir haiyopriimdiyumiigiyim mi krimiir kwoinim rirmiiya nwokiyim. Mi siya krimiirin op miyyikimiiyk aiirar baptais haiginugin. Mi ta hiriinana saiirsika krimiir piuim whauriyina asi nwokim. Mi tariinanin krıma Adi Komii siir kingiinin wa nwoki amim. Dimusi rani, ti hiriinan diminim Jisis Krais siyar tirkin. Mi krıma kwoin biyeyim krimiir kwoinau nwokaiyim niksisaeiyim simiirin wi asi niuguskii. Mi krıma Adi Komii siiramar dinmiininkin, ta krıma tira

saiir hiriinan. Mi krıma kwoin whırua saikar dwo. ²³ Krıma digworaekwɔwim krıma naingwo tıbmiiyım simiiramin sibgu wakaeyokna ap. Krıma simiirin digumii kipi haimriiyu. Dimusi rani, krıma bıdi yınokninkinim digworaekwo whiekakim biiya Adi Komii siya nımbinim siya simiirin wa tırı. ²⁴ Krıma, krımiir iikam nomiiyawim naingwo tıbmii kiinim simiiram daingwo. Mi krıma ırni nwırni dinan whinkınsiis ankınsiisna. Mi krıma ırni nwırniyamar timi aingwokwo. Mi ırni nwırniyın siyu miiyıkimiiyık iirar timi tir. ²⁵ Mi krıma siyuın ıraka nwıraka haingiriyu owiyın Adi Komii siir inig iiir hainam siir kipi haibur. Niıngaka. Iikam nhırim yım ti siyu hiriinanın siir bıdi haiburgigim. Mi nım krıma wi hiriinan kipi tir. Dimusi rani, iiya Krais siya swoki itana ini kingiin nwowa mi krıma ırni nwırni whinkınsiisamın mıinan mırıi.

²⁶ Mi krıma ta Jisis Krais siya naonama iikamim simiir dimin biyieyım simiir haiyoprimdiyumiigiyam, krıma saiir yaimwokiyaimwo aiirin bıdiyar iki wakaeyım. Mi krıma siyu biyie krımiir kwoıñkar swoki aingwo tırı mi Krais siirin digumii ha haimriyıugigi mi yaeya inkam nwır karamaeka, siir nhieya saeya simiir niyaırpasoknamıim Adi Komii siir nıñkin imiiyaeyam, krımiir dimin biyieyım simiir haiyoprimdiyumiigiyam. Siyu whır karamaeka. Niıngakiniıngaka. Sima wi hiriayar nwowi. ²⁷ Mi krıma ta yaimwo aiirin hindara nımiyyu iugusami mi mhoşıya krıma wa nididi Adi Komii siya boıñwokiyopnatkaigisiyın mi siya nitnoudnankaigiisiyın paeya. Mi krımiirin wi

maeyauwa iikamkím, sím niurímtiokaigiiya wi saii híriir kabít nouwidnankaigii. Mi simiirin wi híriiyar niurímtiokaeyami iinokíinokin. ²⁸ Kíma bídí yinokninkiním nwís nwoimgi kígi, inkam nwírin Moses siir siyú iíir nap karam nwowi mi Isrel simiir iikamím, simiir biyaním síma siirin wi donkwo. Mi siirin wa dipímpar aoki. Mi síma wi siirsi kípi haigwo. ²⁹ Mi kíma paníina naingwowi iíya iikamím síma Adi Komii siir yínisimín digiumii siir haimriiyiugigi mi Adi Komii siya simiirin wi paníina tiri, ha? Siya simiirin wi hík prasae prasae hau rani, wi hindara nonkwobumbuníkin iuguskii. Mi ti simiir siyúin Adi Komii siir yínisimín digiumii siir haimriiyiúin yi síma híniina boíni, ta Jísis siya naonama paeyin híiniya nirioninkinín si mi siir nhíeya ha naokiinaiiniya ta kitíbmii boín aiir kírie haiginiuwam mi síma ha boinkim ya taríigina ya dimín komii rani. Mi síma siyú kíbiyin Adi Komii siir naeyú ieya tírin kímiir siirin íni hindara yítkinisugiyin. Mi ti siyú híriinanin síma tírin yíó miiyíkimiyyík rani, íni biyíeki biyie ywowin. Mi Adi Komii siya simiirin wi hík asi hauuwi. Mi simiirin wi asi nonkwobumbuníkin iuguskii. Mi Jísis siya naonama mi siir nhíeya ha naokiinaiiniya, siya híniina boinkin, kíma ta saii wakaeyokna ap. Mi Jísis siir nhíeya kímiirin saeyer whínkínsiis haiginiugin mi kímiir dimín bibiyíeyím saeyer haiyoprimdiyíumiigikím. Mi kíma dimín whírkí kimbu karamae asi nwokím. ³⁰ Kíma bídí yinokninkiním yaiya Adi Komii siya boína ya híniinga, kara iikamím siyú biyie kariir tíriyím simiirin wi yamdiyar swokí tiri. Mi yai

gwira siya mi boina ya hiniingga, Biyan Inkam Komii kara kariir iikamim simiirin wi kara hidi dimin taeminim sima tiriym simiirsi. ³¹ Mi Adi Komiiyin, yipikin omwai waiyayokiyokiiyin, siya wi iikamim siyiu biyie siir tirim wi simiir hidi. Mi ti dimin hiriinanin wi dig siya nwo haiginiu rani. Niingaka. Mi yio hiriinan diminin, simiirin wi nidid prasae prasae nwo rani.

³² Kima dimin taeminim biigi bii kimar wakaeyim Krais siir mi ha wakaeyokna naingwo tibmii kiinim, simiiram ti swoki haiyiug naingwo. Mi kima naingwo tibmii kiina saiir mhoiiya dimin biyie kasa rani, kimiir naingwo tibmii aiir tibruwanim. Mi yim ti hiriinan dimin biyeyim sima wi kimiir nikwowaissii rani. Niingaka. ³³ Mi ii nhirim iikam nhirim pi kimiirar mi ighbumbuwi. Mi siyiu biyie pi kimiirar mi tiri iikamim simiir whwonkam idain. Mipi kimiira mi iewaiyiwi. Mi ii nhirim kima bidiyar mi kigim iikam nhirim iki iikam miiyikim simiir tirim siyiu biyie. Mi wim kima simiir whinwo, kirie sima nwowam. ³⁴ Mi kima iki iikam miiyik miiyikim iki iikam biyeyim omaka hiuyokiyokaiya, sima hiugripkikikaiyim simiirsiyin naingwoyimyok prasae bi kinkim. Mi kima iikamim kimiir dimin imiir tauae haiyim io bi nwokim. Niingaka. Mi ti digworaekwowim ini simiirar mi kigninkin haigiyim. Dimusi rani, kima bidi yinokninkinim, Adi Komii siya kimiiramin dimin miiyik miiyik imiirar haiginin mhoiiya kima haiyamin. Mi ti digworaekwowim ini ti digworaekwowim sima tauae hainamim kimiir waraurankin ini simiir haiburim. Mi yim ti digworaekwowim

wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami. ³⁵ Biya kima kirieyar nwokim mi Adi Komii siir siyu iirar sibgu apkim. Mi kima wi kipi nidiid dimin biyiek kimiir tibuwam tiri. Kima bidi yinokninkinim mhoiiya Adi Komii siya wi siir dimin kibiki kibi iirar hauugi yipiki siiram sibgu wakaeyokna naingwo tibmii kiinim simiir. ³⁶ Mi kima sibgu donkworinu mi Adi Komii siir yai imiirrar wakaeyokna ap. Mi mhoiiya kima, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nimbingiyim simiir mirii digi mi siya kimiirin wi dimin miyiiki miyiikim siya nimbinim yipiki siiram wakaeyokna aingwo tibmii kiinim wi simiiram hauugi. ³⁷ Kima kirie dwo. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya Krais siir win boinkiya Yokwo Komiini siya hiniina boinkikin, wi imwan mwan rani, siyarin wa swoki kwiti.

Siya wi ii hoimgak nwo rani.

³⁸ Iikam miyiik miyiikim yipiki kariiram naingwo tibmii kiinyim sima inok inokin wi omwai kanakar waiyayokiyokiii. Mi kimiir nhirkim kariirin digiumii haimriiyuwi mi kara wi maergimaerga kimiiram nwo rani. Niingaka.

³⁹ Krima iki iikamim digiumii Adi Komii siir haimriiyuwyim simiir hiriinan tani mi Adi Komii siya krimiirin wi ha nonkwobumbuninkin tani. Niingaka. Mi nim krima iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim krimiirin wi siya whinkinsiis haiginuwi mi wi siya nanmai-warkainaei. Iriig.

Siyiuin krima naingwo tibmii kiinanin siya.

¹ Naingwo tibmii kiinya hiniingga mi iiya krima diminim Adi Komii krimiir Wanin siya boinim, simiiram naingwo tibmii kiini mhoiiya nimbiyamanim mi krima hiriayar naingwo tibmii kiini, sima wa nimbiyami. Mi krima tikinim nitim simiiram asi nwowi. Krima simiir kig rani mi krima hiriayar naingwo, sima ina nwowim. Dimusi rani, Adi Komii siya bidi boinkiyin, sima ina nwowim. ² Mi biiya, brougae nhirim sima Adi Komii siaramar naingwo hiririu kingga mi siya big nasmirwaiya simiiram asi nwokin.

³ Krima hiriayar naingwo tibmii kiini, digworaekwo whiekakim siya boinim, yim kaimwokinaigim. Krima bidi yinokninkinim, iiya nu ninomor sowa nimbiyama Adi Komii siya hindara yai ara boinkin. Mi sowa ina yimbimbiyamwo. Digworaekwo whiekakim ti krimar kigim yim Adi Komii siyar tirkikim mi ti digworaekwoim, siya nonkwokwowim krima bi kigim, siya panina namisi onkwokwokin.

⁴ Mi inkam nwirin, siir inigin Ebelkin, siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kingga mi siya dimin taeminim Adi Komii siir asi ninkinimiiyaekim. Mi ti siya ninkinimiiyaeyim, yim ini siir yaowaeyin Ken siya ninkinimiiyaeyim ini simiir haiburim. Adi Komii siya hiniina boinkikin, ti naeyim siya ninkinimiiyaeyim wadieki wadiekim. Mi Adi Komii siya siir boinki, siya dimin whirki bi kimbugin. Whisarii rani, siya siir siyu iir sibgu apkin, siya tira saiir hiriinan. Mi bidi bidiniyarin, Ebel siir naingwo tibmii kiina ha nwowa mi siya ha naonamkin. Mi ti yaiyim Yokwo

Komii saeya boinim dimin taeminim siya tirim simiir, yio krimiir niisimauugim, pik hinin dimin ikin krima tiriym, Adi Komii siya maergimaerga krimiir nwowanim.

⁵ Inok siya bi naonamkin. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingin mi Adi siya siirin siyamar asi nikunamkin. Mi iikamim sima siiram ha hansrnanaeiyim, sima siir bi swoki kigmiminkim. Niingaka. Dimusi rani, siirin Adi Komii siyar bidi yikunamkin. Mi Adi Komii siya siir yaiya sima winboinkiya Yokwo Komii sair, saeya hinina boinkika. Mi iya siya siir niki ikiunam karam niki owa, ninomor koua hiriir mi dimin taeminim siya tirim, siirin maergimaerga simar nwowaiginiugin siiram. ⁶ Mi yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kün karam nwowim mi dimin taeminim sima sibgu tiriym, Adi Komii siya simiiram, wi simiiram maergimaerga rani. Niingaka. Mi yipiki Adi Komii siiram naingwown, siir siyu iir sibgu apim mi mhoiyya siya dimin miyyik miyyikim wi ti iikamim, yipiki siir siyu iir sibgu apim wi simiir hauuwi.

⁷ Mi bidi bidiniyarın ta ii aiirin, iya Adi Komii siya Noa siir boinkiya mi siya siirin hinina boinkikin. Dimin biyie whirin wi sipi nimbiyami mi ti diminin, yio opud naoki. Mi Noa siya ti digworaekwowim simiir bi niki kigim. Siya hindara naingwo tibmii kiingin digworaekwowim Adi Komii siya boinim siir, sima wa nimbiyami. Mi siya siyaiyya ira yonkwokwo mi iya siya sair nonkwokwo digiyin mi siyar kigi, opud naowo, nii okwonaniyo. Mi siya mi siir wigiyin ima simaniiyin ina yapninpakainamim. Mi simaniiyin

ini siyaiinau hirar ywokaiyim. Mi sima paniiinsi yaosi. Siya iikamim siyu bibiyie tirkayamim simiir niisiimauugin. Dimusi rani, siya siyaargin Adi Komii siir yaiya sair wakaeyokna naingwo tibmii kinnin. Mi yim sima. Niingaka. Mi Adi Komii siya ha boinkin, Noa siya inkam wadiekiwadie ieyargin. Dimusi rani, siya siргisiir yai aiirar wakaeyoknakin.

⁸ Mi Ebrahim siya yaiya Adi Komii siya boinkiya siir, siya saiir wakaeyin mi siya hiriayar yaingwo tibmii kinnin, ta yaiya yai kaimwowaирга. Mi siya siir om iir ha haiburgigin mi siya kimidiniya om whira yam. Omin Adi Komii siya siir hauuwaniн siir. Mi omin Ebrahim siya namanin, siya bi ninokninkinkin. Siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiингin mi siya asi namkin. ⁹ Ebrahim siya Adi Komii siir yai aiiram naingwo tibmii kiингin. Mi siya ti omin Adi Komii siya boinin siir asi nakripkii whiniugin. Mi siya amir omaka saiirrar nitskin whinkin, inkamin nu op karamaeyin hindara priyakiiriririyin siir hiriinan. Mi Aisak siya mi siir yinisim ieya Jekop yoniiyin iripi amir omaka saiirrar mi itkin whinko, Ebrahim siir hiriinan. Mi yo sowa iripi hiriinan wi ti hiriinan digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim Ebrahim siir, wi simiirar mi haii. ¹⁰ Mi Ebrahim siya amir omaka saiirrar whwonkaigin. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram nwokin, omin siya mriiikwokinin, siir namim. Mi tiki omin yio hiriayar nwoyokiyokiikaeyamikin bi digikin. Niingaka.

¹¹ Sera saeya bidi yaingwo tibmii kina. Mi saeya ta yaiya Adi Komii siya boina, saiir saiira

nāngwokwo nanaeka. Saeya waibiyie b̄idiyar ywowa mi ta saeya nāngwo t̄bmii kīna mi ta saeya nāngwokwonanaeiya Adi Komii siya sairin ȳnkak sairsiyar nwowaiginiugin. Siya hiriinan asi t̄rkin, saeya b̄idi yāngwo t̄bmii kīna, digworaekwo whiekakim siya nimbinim bīya sima wa nimbiyami. Siya hiniina boinkikin, kowiir ȳinleyim sima wī kasa kasa nwo rani. ¹² Mi tī inkamin siya waibiyie b̄idi ywowin. Mi siya wī yīniekak nwo rani. Nīngaka. Mi siirin wī Adi Komii siyar t̄rkii mī siya wī yinism ȳnkamiyin ar niyioninkini. Mi mhoiiya kiriir piugana wī kasa kasa nwo rani, sima wī yabsiyyinan nwowi mī wī nauunim ninomor kouanim sim hiniin nwowi. Mi iikamim simiir mwainim wī dig nwo rani. Nīngaki nīngakiinga.

¹³ Mi ȳim tī iikamim ȳim b̄idi yaonamim. Mi sima ina nāngwo t̄bmii kīnim, tī digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim siya tiram, simiiram in mi sima tī digworaekwowim Adi Komii siya boinim sima haiyam, sima simiir bī nik̄ haigim. Mi tī digworaekwowim siya simiir hauuwam tirim, ȳim simiir nīsiimauugin. Mi sima mārgimārga komii tī simiiram ar nwowi. Dimusi rani, sima b̄idi ȳnokninkinim t̄riiginim siya wa t̄rkii simiiram. Mi sima hiniina boin, tī nuin, tī krima nwowin, yio krimiir nuḡ nu rani. Nīngaka. Mi krima tī tir nwowim, ini inkamin nu op karamaeyin, hindara priiyakiriririyin ini siir hiriinan nwowim. ¹⁴ Mi iikamim tī hiriinan yai boiniyim ȳim krimiir nīsiimauugim. Sima ina nik̄ idwo kaoyokiyokiiyim, nu maeyau mīiyikamin sima nwowamin. ¹⁵ Sima kwoin

karamaekim, omin sima nhin haiburgigin siiram swoki amim. Niingaka. Mi sima siiram swoki nhinami, siir swokini waiyuam, sima wi swoki nhinkisaekimrae rani. Niingaka. Sima wi hiar nwokripkaii. ¹⁶ Mi sima ti omki omin ninomor kou hir nwowin, omin Adi Komii siya nwowin, siir siiramar naingwokwonanaeikin. Mi ti omin ninomor kou hir nwowin, sima hiriayar naingwowi, ini ti omin nu tiranin ini siir haiburin. Mi sima ti omin ninomor kou hiranin siir siiramar naingwokwonanaei siir namim. Mi sima Adi Komii siirin hinina boinki, kira krimiir Adi Komiigin. Mi Adi Komii siya ta yai aiirsiyin bi nididgin. Niingaka. Mi Adi Komii siiram minam naingwo tibmii kiini, siya om kibiyin simiiram bidi tirkwokinin, sima nini owouwam.

¹⁷ Bidi bidinanin Adi Komii siya Ebrahim siir kinankiugin. Mi siya Ebrahim siirin hinina boinki, wa kiriir yinisimin Aisakin siirin disomaoki mi wraisunan kariir winkin imiiyaeki. Mi Ebrahim siya ti yinisim nwiruwan Adi Komii siya niki imbinin siirin ini wraisunan siirar swoki inkin imiiyaekiyin Adi Komii siiram. Mi Ebrahim siya pi naingwo tibmii kengin mi siir kwoinin whirua ha nwokiyin mi siya hiriinan asi diriraerarkin siir yinisim iiirin. ¹⁸ Biya Adi Komii siya Ebrahim siirin hinina boinki. Mhoiya kiriir piugana komii nwowi mi kiriir piugankipiugan aiirin wi Aisak siir yinisismim simakisima nwo iski inigakin. ¹⁹ Ebrahim siir kwoinin whiruairgin, siya hinina naingwokin. Adi Komii siya siir yinisimin Aisak siirin wa swoki hidninsiin idwowi. Mi Ebrahim siya siir yinisim

iiirin ini Adi Komii siir yai aiarar wakaeyokna diriraerarin. Mi siya hiriinanar mi tirin, ini kaimwowar mi owin. Mi Adi Komii siya Aisak siirin ina swoki hauugiyin siir adin Ebraham sirar. Mi Aisak siya naoni haniiñaka, Adi Komii siya sibsibin ira hauukiiyugi mi Aisak siya bi naokin, ini ti sibsib ieya yao iskiyin.

20 Aisak siir kwoinin whiruwar nwokin digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim sima wa nimbiyami. Mi Aisak siya siir yinisim nwiso Jekop Iso sowiiram in ha nikiuna in mi siya sowiirin piuai miyik miyikim ina yikumamaauuwim, siir kwoinin hinina naingwo tibmii kiingin ti digworaekwowim wa nimbiyami.

21 Mi iripi hiriinan Jekop siya Adi Komii siirim naingwo tibmii kiingin. Mi iya siya nao kingiin nwowin mi siir piuai miyik miyikim ina yikumamaauugikin Josep siir yinisim yinkamiyin nwiso sowiir. Mi siya siir paekopin siir ha haiyin mi siya ina hiuugu okwokiyin. Mi siya Adi Komii siirin ina yokboinmamaairgiyin.

22 Mi Josep siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingin digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim sima wa nimbiyami. Mi iya siya naonam kingiin nwowin, siya siir yinisim imiirin hinina boinmimaauugik. Mi mhoiyya Adi Komii siya Isrel kimiir iikamim simiirin nu isib tiranki nikiunami mi ta ii aiirin sima kariir kiumwo imiirin wi warar hainop hainam. Mi maeyaua sima nini owiawi mi wi hir ti swoki haingikaiyiu.

23 Mi Moses siir yopii ado sowawaiyin pi naingwo tibmii kiingo, Adi Komii siiramin. Mi siya sowiirwaiyin wa whindireraeri. Mi mhoiyya

yopiiya Moses siir naokainakiya mi sowawaiyar kigi yinism yinkamiyin bimbiuwi rani. Mi sowawaiyin yaiya biiya inkam komiiyin nu kigriraowiyin Pero siya boina yinism yinkamiyin naokainaei mi wi disomsom aokao, sowawaiyin sairisi bi nididko mi sowawaiyin ti yinism iiirin bi nisomaokin. Niingaka. Mi sowawaiyin ti yinism iiirin bwanim whoima haigiprakai.

24 Moses siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingin, siya hinina naingwokin Adi Komii siya wi saika nwowi. Mi siir iikamim Isrelranim simiirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi nu Isib hir haiburgigamin. Mi mhoiya siya komii namwo iuwin mi siya ini boriusopin sima siirin nu Isib hiran inkam komii nikiuwim. Mi inkam komii Pero siir yinism yinugiyina sair yinism nikiuwim, yipika siir haigiyu imiiyaeya. **25** Mi Moses siya iikamim Isrelranim Adi Komii siir isidin simaka nwowamar tiri mi hik simaka ninkin haiyama mini. Mi ta ii aiirin nu isib hiran iikamim sima hik prasae prasae bi hauugim mi siyu miyik bi mi tirkim, Isrel simiir iikam imiirin. Mi siya pi boriusopkin inkam komiinan nidwomamairim nu Isib hirin mi Adi Komii siirin digiumii haimriiyugigim. Mi ti siyu bibiyie whiekakim yim ii priei maирgimaирga rani. Niingaka. Yim simiirin ii haruwa sairara maирgimaирgaki mi siya ti siyu biyie imiirin pi boriusopi. **26** Mi siya hinina naingwokin, Krais siya nit mi digworaekwo miyik miyikim siya siir iikam imiirin wa hauuni. Mi siir kwoin in hinina naingwokin, siya siir iikamim Isrelranim simakar dinkin o. Mi siya Isib simiir iikam imi

nigbumbuwa siir saiirsi b̄i nāngwoȳimyokin. Wh̄isarii rani, siya h̄iriyyar nāngwo t̄ibmii k̄iini, siya hik Krais siir inig īiir mi haiȳin, īni mi ow̄in. Siir kwōin̄in ha nāngwok̄in digworaekwo miiȳik miiȳik̄im Adi Komii siya siir hauuwi, ȳim wi um̄ir digworaekwɔ̄im nu Isib simiir̄im w̄i simiir̄ haiburi.

²⁷ Moses siya Adi Komii siiram nāngwo t̄ibmii k̄iingin. Inkam Komii Pero siya w̄i dig nwo rani, Adi Komii siirin. Mi siya asi haiburḡin nu Isib siirin mi siya ina yamin, siya inkam komii Pero siya nwowa īowa siir siya saiirsi b̄i n̄ididgin. Mi Moses siya kwōin wh̄isair b̄i nwokin siir kwōin̄in īni kir̄eya ywonamin, siya b̄idiya yinokn̄inkin̄in Adi Komii siirin inkamki b̄i kigikin. Nīngaka. Mi siir kwōin̄in h̄inīna nāngwo t̄ibmii k̄iingin, Adi Komii siya in īsaika nwowin mi w̄i siirar wh̄ink̄insiisi. ²⁸ Adi Komii siya Moses siirin h̄inīna bōinki mi kira s̄ibsib haomin ı̄ra hai mi siirin pa disomao mi siir nh̄eyim Isrel iikamim k̄imiir omaka ano migmig imiir sr̄eiyop. Mi mhōiya iiya paekwosimin yin̄isim yinkamiȳin yinaomiȳinim sim n̄isomsom aowiȳin Isib simiir yin̄isism imiir siya n̄iti mi siya nh̄eyim k̄imiir ano nwowim simiir kigi mi w̄i ti omakaim simiir iikamim k̄imiir yin̄isim imiirin w̄i wara n̄isomao rani. Mi Moses siya ta Adi Komii siir yai aiiram wakaeyokna nāngwo t̄ibmii k̄iingin. Mi ta ii aiirarin Moses siya ii komiiya wou nikwo aeiya saiirar nikwo ae bwakainakin.

²⁹ Mi Isrel simiir iikamim sima h̄iriyyar nāngwo t̄ibmii k̄iingim Adi Komii siiram̄in, simiirin w̄i siyar wh̄ink̄insiis haiḡin̄iuwi, iiya sima ta

whii komiiya solwara s̄ima dapiya retsi saeya n̄inkiyakiyim mi s̄ima wa nwoki apnaiidamim m̄irmiiya. Ti haimii haimiiyo n̄inkiyakiyo sowiir boppowar. Mi s̄ima siyuin iikamki napiyin opmin nokwo nhii karam nwowiyin siir hiriinan napnaiidamkim. Mi sima wi ta saiirsi nao rani. Niingaka. Mi mhoiyya nu Isib hiran kamim ha swoki s̄unamim s̄imiir n̄isomsom aokaowam mi ta opa ha swoki inaparnananiya, s̄imiirin ini saeyar kairimdi pu aokaokiyim.

³⁰ Mi Isrel s̄imiir iikamim s̄ima hiriayar naingwo t̄ibmii kiingim, Adi Komii siya s̄imiirin wa whinkinsiis haiginiuwi, Jeriko s̄imiir iikamim s̄imiir hainurur haiginiuwim. Mi sima om Jeriko siirin iiyim iriiyar kwisa yapyokiyokai. Mi mhoiyya s̄imiirin Adi Komii siya whinkinsiis haiginiu. Mi hira om komii iir n̄idyokiyokaiya omomsi ina nh̄imnhinkii luguskiya. Mi sima ina yinsiin ansiininoop kainamim iikamim s̄imiir n̄isomsom aokaowam. ³¹ Mi wig ira Rehap nikiuwiya biiya saeya hii nanaeyan wig nwoka mi saeya hiriayar naingwo t̄ibmii kiinga, Isrel s̄imiir iikam imiirin wi Adi Komii siya whinkinsiisi mi sima Jeriko s̄imiir iikam imiirin wi yamdi kwiruwa sima simar hainurur haiginiuwi. Yio ti om komiiyin, ta wiga saiirar om komiigin. Mi Isrel s̄imiir inkam nwiso tirnankaiyam nimprio amwo sowiirin saeya haigiprakaigigo. Mi mhoiyya ti om komii Jeriko hiran iikamim Adi Komii siiram naingwo t̄ibmii kiin karam nwowim s̄imiirin sima hainwhrwoimginki. Mi sima ta wiga Rehap nikiuwiya saiirin wara bi n̄inkin haingim saiirin ini hiriayar haigwonaowida.

32 Mi kara iki niiwii nhirim kimiirin pi wara boinmimauu rani. Niingaka. Mi kara kimiirin Gidion, Barak, Samson, Jepta, Devid, Samuel mi profet inkam ikim, kara simiir niiwii iiir boinmimauuwi, pi haruwa haruwa namki rani. Niingaka. **33** Mi ti kamim yim Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingim mi sima iki omom omoman iikamim simiir asi hainurur haiginugim. Mi sima siyu miyik iiirar tirhaiginugin. Mi sima dimin taemin miyik miyikim Adi Komii siya nimbinim simiirim, simiir asi haigim. Mi sima laion simiir yaiyim hiriinan asi mi okmwin tipkripkaigim mi sima simiir paninsi mi aesi. **34** Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiin karamaeyim, iikamim naingwo tibmii kiinim simiirin sima kiyitkaigaiki paeya niudkwakwa sair. Mi simiirin paeki bi swoki iumiminkim mi ha bi naonamkim. Mi inkam nhirim simiir nisomaowamar tirkim mi sima ini yidamim. Mi sima, simiirin paninsi yisomsom aokaosi. Mi ti kamim sima kirie karamaekim mi simiirin kirie Adi Komii siyar hauu haiginugim. Mi iikamim omom omomanim sau sima ninet yokiyokiyamim. Mi simiirin sima hainurur haiginuwim mi sima ina yidam ninoopkiyim. **35** Mi wig nhirim naingwo tibmii kiinim, iiya simiir yinkamkim naowiyim mi ta simiir naingwo tibmii kiina Adi Komii siya simiir yinkam imiirin sairsiyar swoki hidninsiin idwowi ie hirankin. Mi iiya omomkim nitiyim, ti iikamim naingwo tibmii kiinim, simiiram mi simiirin, pi sima nini ipimpar onkwobumbuninkin haiginugigi. Mi sima, simiirin pi hinina boini, kima kimiir Adi

Komiiyin digiumii siir haimriiyugigi mi krîma
 kimiirin pi rîrmiiya nwoki mi yim ti iikamîm
 naingwo tibmîyim, yim sima hinîna naingwokim,
 krîma naonami, krîma wi ie hîrankar swoki insiin
 idwowi. Mi wi omwai Adi Komii saikar swoki
 waiyayokiyokwi. Mi sima ti simiir sau omomîm
 pi simiir yai aiir swoki wakaeyokna rani. Mi
 sima Adi Komii siirin pi digiumii swoki haimriiyu
 mimin tanî. Niingakiniingaka. Mi simiirin pi simiir
 sau omom imar nisomsom aokaoki. ³⁶ Mi iikam
 biyie biyieyim, iikamîm naingwo tibmii kiinim,
 simiirin pi sima nikbumbuninkin haiginiuwi
 mi sima, simiirin pi idgiuni mi ipimpari. Mi
 simiirin pa nonkwonami mi simiirin pi maeyau
 biyie hiuyokiyokaiya mii biyie mîriiya saiir ninî
 hiugripkîkikaigigi. Mi simiir iga iin imiirin pi
 haîni mi kogrîmdinuwi. ³⁷ Mi nhîrim sima, simiirin
 siyani kaiyamik aoki mi nhîrim yim bopwoniya
 hiigrimkripki hisraeni, mwo sa mi dinairin yio sa.
 Mi sima kamkîuwim ha mi ipimpar hampimpit
 aokiyim. Mi iikam nhîrim naingwo tibmii
 kiiniyim, yim sibsis mi meme isim simiirrar mi
 kaiyaprîrir. Mi sima hînda tînda hindarar priiyap
 whaowaeyamkim. Sima umîr digworaekwo min
 karamaekim. Mi sima iikamîm naingwo tibmii
 kiinim simiirin siyu mwoni bi naphaiginiugim.
 Mi sima simiirin hik kîmpipisu prasae prasae
 bi hauugim. Mi sima sibgu bi nwokim. ³⁸ Mi
 iikam nhîrim naingwo tibmii kiiniyim, sima
 hindarar priiyap whaowae whwonkaikaeyami iki
 maeyauwim iikam karamaeyim simiirar. Sima ti
 hinîin maeyauim sim whwonkaigiyamkim, mhiu,
 siyano mi ie minim sim, sima iikam bimbîuwî rani,

ini iki iikam nhirim simiir haiburim mi sima ini digworaekwo karamae ywowim.

³⁹ Mi ti iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmii kiinim. Siya simiirin hiniina boinkikin, sima dimin whirmen whirminki bi swoki kimgbugim. Mi sima inig komiigakim. Mi ti iikamim sima ti digworaek-wowim Adi Komii siya nimbiniim iikam krimiir hauuwam, sima simiir bi nikai haigim. ⁴⁰ Mi Adi Komii krimiir Wanin siya ti digworaekwowim simiir bi nikai hauugim. Dimusi rani, siya ini digworaekwo nhirim ini simiir nikai diriraerarin, ti siyiuin biiya sima napin siir haiburanim. Mi siya krimiirin dimin whirkin kimbu karamae sima nwowamar tiri, ta miiya Krais siya mirriya saiarsi. Iriig.

12

Mi kimiir nhwowim Jisis siirara kaoiski mi siir siyu hiriinankina dapiski.

¹ Mi krima ini panina nwowim? Mi ti iikam whiekakim bidi bidinanim naingwo tibmii kiinim Adi Komii krimiir Wanin siir yai wakaeyoknam mi kirie nwowim, kara nikai boinmimauum kimiir mi sima iikam kasa kasa rani mi sima krimiirar kigiyim mi krima iriipa hiriinan simiir siyu hiriinana timi ap. Mi krima dimin taemin bibiyeyim krimiir ni piyaokiyim simiirin digumii haimriiyugig. Mi krima ti dimin biyeyim simiirin diuguski mi krima rirmiya dwo mi krima iriipa hiriinan inkamin ninkininin niwitiyin siir hiriinan dwo, iiya siya ninkikin iwitiyim, siya yiuiskak bi ninkikin iwitikin, siya parurar niwitikin. Mi krima dimin biyie imiirin diuguski mi krimiir mhii

kwoinim kirie dwo, Adi Komii siya nimbina miiya krimiir saaiiram in. ² Krimiir nhwowim Jisis siirima kigninkwonam, krimiir naingwo tibmiliya sair biyin ini siyar ywowin mi tariinanin mi mhoiiya iripi hiriinan krimiir naingwo tibmii aiirin wi siyar digaiginiuwi mi wi siyar mi whinkinsiisi. Biya Jisis siya ha naingwokin mi ta ntidid komiiya kara haiya paeyin hiniya niriioninkinin siir mi ta kara mi aonamaka ya dimin kabi rani. Mi whisarii rani, mhoiiya kara wi maigimaigra komiigak nnowi, kara wi ipiyya Adi Komii siir iina iniig miiya nnowa wi sair nidiwowi, maeyaua inkam inigakim sim nidiwoyiya sair.

³ Kima sibgu daingwo, inkam biyieyim siyiu biyie tirim Jisis siir biya sima io siir nnowim mi sima siirin hik kimpisu prasae bi hauugim. Mi siya Adi Komii siir siyiu miyik iiirin ina yonkworinuwin mi siya ina yokworinukripkaiyin. Mi kima ti siir siyiu iiir daingwo, iya hik komii komiyyim kimiir nimbiyamiyim mi kima piugi kipi piyao mi kimiir mhii kwoinim opair kipi nwo. Ningaka. Kima Adi Komii siir siyiu miyik iiirin donkworinukripkai. ⁴ Mi iya siyiu biyieki kimiiram kinankiuwi mi kima wa niriyyu boini mi kima wi nhiekaka nnowi sairsiyin, aniya? Ningaka. ⁵ Mi kimiir kwoinim ina yaingwo owouu iuguskiyim ti yaiyim Adi Komii siya kimiir boinkiyim, kimiir whinkinsiis haiginiuwam, aniya? Bidi bidiniya inkamin Yokwo Komii sair winin Adi Komii siir yai imiirin siya hinina win boinkikin,

Kima kariir yinisisimkim, Biyan Inkam Komiiyin siya kigninkinki hikim kimiiramin kima

haiyam mi kima nwoki ididim dimin
biyieyim kima tirim simiirsiyin yio siya
kiriirar grab haiginiuwi mi adin siir
yinisiimin igao yai siir boinaiginiuwiyin
mi siir hiriinan mi kima hikak kipi nwo mi
piugi kipi mi piyao ti siyiun Adi Komii siya
tiryin kimiirsiyin. Mi kima ha kipi naingwo
ti diminin yio dimin komii rani. Niingaka.

6 Dimusi rani, iikamim Adi Komii siya simiiram
naingwokwonanaeiyim siya simiirin hik
pa kigninkin haigi mi siya simiirin siyi
miyikim pa niisiimauuwi. Mi iikamim Adi
Komii siya kigninkin haiiyim hik mi sima
dinokninkin mi yim siirar yinisisimkim.

7 Mi hiriinan kiniuwi kima dokworinu hikim Adi
Komii siya kigninkinkiyim kimiirram kima haiyam.
Siya kimiirar grabaiginiuwi siir yinisiinan mi
kima siir yai airar sibgu wakaeyokna. Mi ti
hikim kima haiiyim, yim Adi Komii siya kimiir
niisiimauuwi kimiir whinkinsiis haiginiuwam.
Siya ha naingwowi kima siir yinisisim miyik
nwowim mi kima siyi miyik dwo. Yipiki
adkin siir yinisiim iiir tio karamae nwowin,
ha? Niingaka. Ad nwirkin siir yinisiim iiir bi
kigninkinkin, sima simiir yinisisim imiirin ha
tiowikim. **8** Ad whiekakim sima simiir yinisisim
pa sibgu grabi mi adim sima kimiir sibgu grab
karam nwowi mi sima wi siir yinisiim kien nwo
rani. Niingaka. Yim wi mwraomii yin nwowi.
9 Mi krema ti siir daingwo mi krimiir adim
nu tiranim sima krimiirin krimiir siyi biyie
imiirsiyar grabaiginiuwikim. Krema simiirsi
nwoki ididim mi krema wa ninokninkinim sima

ini krimiir kou ywowim. Mi Adi Komii siya ini krimiir adim nuanim simiir haiburin mi ini kougiou siyar ywowin mi krimiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyyin simiir adin yio Adi Komii siyairgin. Mi hiriinanki niuwi, krima sirar kigninkin krimiir siyu biyeyim krima tirim wi siyar nwoki grabaiginiuwim mi krima wi omwai saika nwoki waiyayokiyokiyyim. **10** Krimiir adim nu tiranim sima krimiirin ii priei bi grabaiginiuwikim krimiir siyu biyie imiirsiyin iya krima yinisim sapisap nwowyiyim mi sima simiir kwoinairga naingwo diriraerarikim, siyu miyikin krima nwowamin siirin. Mi Adi Komii siya hinin bi tirikin. Siya krimiirin siyu miyik iirar grabaiginiuwikin inokiinokin mi siya krimiirin, wadieyar mi whindiraerar haiginiuwikin. Mi krima wi dimin whirki swoki kimbu rani, siir hiriinan. **11** Mi iya Adi Komii siya krimiir siyu biyie imiirsi grabaiginiuwiyim mi krima hik prasae bi haigim. Mi ta ii aiirin krima maingimainga bi nwowikin. Niingaka. Mi mhoiyya ta siya graba krimiirin wi saeya whindiraerar haiginiuwi siyu miyikin. Mi krima wi wadieya nwoowi. Mi krima wi iripar nongwomamair aekiyami. Iriig.

*Mi krima wi mintaraao Adi Komii siirin digiumii
kipi haimriiyyugig.*

12 Mi krimiir nhirim ini piyaowim Jisis Krais siir yai aiir wakaeyokna apim. Ini iikamim aru maeyauanki napnaniyyim mi igrub paimwo ignanaokak ha naokiyyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iya dimin biyeki kimiir

nokwoniinwomwirninkini mi kima wi kimasayar kipi naingwoyimyokna. Mi kima Krais siir yai aiiramín wi haini wakaeyokna ap bwakainam kima tira saiir hiriinan. ¹³ Mi kimiir siyuin kima tiryiin sibgu mintirao piki hiniin siyu ikin kima sibgu apanin ti nu iiirin. Mi kima siyu miyik sibgu tiri mi iki iikamim aru maeyau namam minim sima kimiir swoki kigi, kima Adi Komii siir siyu iiir sibgu wakaeyokna api mi yim sima iripi hiriinan Adi Komii siiramin wa mi aingwowi.

¹⁴ Mi kima iikam nhirmaka dongwomamair ae. Mi kima siyuin Adi Komii siya naingwowiyim kima napam siirrarar dap iski. Dimusi rani, kima siyu miyik imiir sibgu ap karam nwo kima wi Biyan Inkam Komiyyin saika nwo rani. Niingaka. ¹⁵ Kima kimasayar mintaraona wim wi iki dimin miyik miyikim Adi Komii siya diriraerar haiginkwokinim wi simiir hai karamae pi nwovisi. Mi inkam nwirki kimaka nwovi mi siya Adi Komii siir yai aiirin hindara nitkii iuguskii mi kimiirin siya yaeya yai nowimwarkaiyuwi mi yaeya siyu biyie whir mi owimwarkaiyuwi mi kimiir iikamim sima siir yai aiir wakaei mi simiir naingwo tibmii kina ha nitkiigii mi yio ti hiriinan siyu biyie iiir kipi tir. ¹⁶ Kima kimasayar mintaraona kima hii hinda kipi priinanae priinanae. Mi kima ha kipi naingwo Adi Komii siir dimin taeminim yim dimin komii rani. Biya Isokin si tira saiir hiriinan. Niingaka. Siya ha naingwokin, ti yaiyim brougae Ebrahimni siya hauuwim yim yai komii rani. Mi siya dimin miyik miyikim siir ad ieya hauuwam tirim siir nomousimin siir asi kigninkin

haigikin, ti diminim mi dimin kibi kibiyim Adi Komii siya hauwanim siir mhoiiya, siya simiirin warar yinkin hauugi. Mi iiya siya mhiigi naowa siir nomousimin naesim ha hauwin mi siya ti dimin miyik miyikim simiirin ina hauwin siir. Mi siir kwoinin hiriayar yaingwo ti naeisimin ini ti dimin miyik miyikim simiir haiburim. ¹⁷ Kima bidi yinokninkinim mhoiiya siya ti dimin miyik miyikim simiir haiyam swoki tirin. Mi Aisak siir kwoinin Adi Komii siya hiarworwokai siya ti dimin miyik miyikim Iso siir kipi swoki hauu. Mi siya siirin hinina boinki, kira wi dig nwo rani, kiriirin bidi kiyopsibgikikaigigin. Mi Iso siya siir ad iiiramn nhami nhami bi nougin. Mi Aisak siir kwoinin Adi Komii siya hiarworwokaigin tiki dimin miyikmiyikim Iso siir kipi swoki hauu. Niingaka. Iriig.

Mi kr̄ima Adi Komii siir yai aiir s̄ibgu wakaeyok-naei, kr̄ima wa nimbiyami mhiu Saiona hiriirin.

¹⁸ Mi bidi bidiniyarın iiya Adi Komii siir yaiya winwin kima wakaeya kima kimiir nhwoki kigim mi kimar bi wakaekim, Isrel simiir iikamim simiir hiriinan. Niingaka. Yim sima ti mhiuin Sainai nikiuwiyyin siir nitkim. Mi ti mhiuin siir mhiu kiu hirin dimin in paenan kou hirar niuyan. Mi mhiuin siir koua simar kigi waumir yhiuwinana siir kou hir nwowi ya in niibwomambwonan ywonama. Opud naoki nindurunankainaiya in hiniin ywowa. ¹⁹ Mi simar wakaeki, inkamin ti mhiu kiu iiir nwowin kidin pi maskii. Mi ta sair mhoiiya, simar wakaeki, inkamin ti mhiu iiir nwowin kauwok boinkiyin mi iiya Isrel simiir

iikamim sima ti inkamin mhieu kiu hir nokwo kauwokiyin siir yai aiir wakaeyim, sima ntidid prasae bi kinkim. Mi sima Moses siir boin, krima pi nidiid siir yai aiir swoki wakaeyim. ²⁰ Mi sima ntidid prasae bi kinkim Adi Komii siir yai aiirsiyin, siya kauwok boinkiya simiir sairsiyin. Dimusi rani, siya hinina boinkin, wig biyie kam biyie yinism nwirkin mi wraisu biyie irkin ti mhieuin siir kingiin nit i siir napririri kima siirin wi siiyani kaiyimik aoki. ²¹ Ti iikamim ti dimin iir kigim, sima ntidid prasae prasae bi kinkim. Mi yio Mosesin hiriayar mi boin, an kara iripi hiriinan ntidid prasae bi mi kinkin.

²² Mi wim kima ti iikamim ti tariinan Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim, wim kima ti mhieuin siir bi nitkim, wim kima wi mhieu whirin Sainai nikiuwiyin siiram nitkim. Omin Adi Komii siya nwowin ninomor kou hir, sima ti om iirin ha dapikim om Jerusalem, omin paekwosim whiekakiwhekkakim iripa sima nongwomamair aeiyin krima nitinan siir. ²³ Wim kima iki Adi Komii siir yinisiim whiekakim simakar nitkim, yipiki siir dimin miyik miyik imiir haiyanim. Mi kima wi iripar nangiriyiuiuwi mi wi maigimaigakar nwowi. Adi Komii siya kimiir inigim mi simiir inig ikim, siya bidi winim siir yokwowa ninomor kou hirana sair. Mi siya ina ninokninkin, yipikin siir yinisiimin. Wim kima Adi Komii siiram bidi yitim. Adi Komiiyin siyaargin, yipikin iikam whiekakim simiir kigirkakanin. Mi iikam ombud komiiyin simiirin wi siyar hidi. Mi iikamim biyanim, yipiki biiya Adi Komii siya boinim

hiniin dimin whirki bi kimbugim sima wi saikar nwowi siir om iiir. ²⁴ Kima Jisis siiram nitkim inkamin kr̄imiir kaoprigi okwowyiyin. Adi Komii siya yaeya kitibmii boin win hauugikin mi yio siya k̄imidiniya kr̄imiir kwahauugi, kr̄imiir whinkinsiis haiginiuwam Adi Komii saika kr̄ima nongwomamair aekiyamam. Siya bidiyar yaowin, siir nhie aeya naokiinaiiniyam. Mi bidi bidinayarin, inkam nwirin Ebel nikiuwiyyin siya naowa mi siir nhieya ina mi aokiinaiinama. Mi Jisis siir nhieya ini Ebel siir nhieya saiir haibura. Mi Adi Komii siya Ebel siir nhie aiir kigiyin mi siya Ken siirin io prasae prasae bi nwokin. Mi siya hiniina yaingwo, ti siyu biyie hiriinanin Ken siya t̄irkiyin yio miiyik rani. Mi siya siirin siyu biyie ina swoki tir haiginiuwin. Jisis siir nhieya Adi Komii siya kr̄imiirin saiirsiyar nanmaiwarkainakin.

²⁵ Kima k̄imasイヤ m̄intirao wim wi yaiyim Krais siya boinmimauuim k̄imiir simiirin wi digiumii pi haigingigisi. Biya Adi Komii siya ti mhiuin Sainai nikiuwiyyin siir nokwowin mi siya siir yaiyim iikam imiirin hirar nokwo boinmimauugi. Mi iikam nhirim yim ti yai imiirin ini yimiiyiuwim. Mi sima ta Adi Komii siya t̄irbumbu haiginiuwa simiir saiirsi nadamim ini siyu karam ywowin. Mi nim kr̄ima ta siya t̄irbumbu haiginiuwa saiirsi mi idamim wi pik̄i hiniin siyu in si mi idami kr̄ima siir yai aiirin digiumii haimriiyuwi, ha? Niingaka. Siya Adi Komii siir om in nomor kou hiranin siir hiranki nitkin, kr̄imiir digworaekwo whiekakim simiir boinmimauuwam. Mi nim kr̄ima nadamni siyu karamka. Niingaki niingakiinga. ²⁶ Mi biya iiya Adi Komii siya mhiu Sainai hir nokwo

boinmimauugiyin siir yai imiir, nu ini warar kiisiskiyin. Mi tariinanin siya ini yaeya yai kwir swoki bingikaiyin. Kara wi nu siirara tirkı rani, siya siyar kiisisam. Niingaka, kara wi nu ninomor sowiirar tirkı mi wi sowar kiisiswowi. ²⁷ Mi ta yaiya saeya hinina boinka, kara wa swoki tiri, saeya krimiirin hinina nisiimauuga. Biyyarin iiya Adi Komii siya nu iir nonkwokwokiyin mi mhoiyya ti nu iirin mi digworaekwo whiekak ikim simiirin siya tirkii, sima wa kiisiskii. Mi digworaekwo whiekakim wa digiuguskii. Mi digworaekwowim iki wara kiisis karam nwowim, yim Adi Komii siya simiirin wi hiriayar kigninkin oki.

²⁸ Digworaekwo whiekakim Adi Komii siya krimiir hauuwanim yim ini siir om hirar nwowim, om in iikam whiekakim mi digworaekwo whiekakim simiir kigirkakiyin siir. Mi yim ti digworaekwowim yim wi wara kiisiski rani. Niingaka. Mi krima simiirsiyin maarginmairga komiigakar dwo. Krima Adi Komii siir inigin asi hainanprapraskii. Krima siyu miyikin siya naingwowyiin krima tiram siirsi hainan prapraskii. ²⁹ Mi krima wi hiriinan digworaekwowim simiir asi tiri. Dimusi rani, krimiir Adi Komiiyiin siya ini paenan ywowin digworaekwo whiekakim pi siyar niugisinki. Mi digworaekwo whiekakim maarginmairga siir nnowaiginiu karam nnowiyim, simiirin wi siyar niugisin iuguski. Iriig.

13

Kima

krimiir

akamim

simiiram

naingwokwonanaei.

¹ Mi kima kimiir akamim Krais siirim, simiiramim hiriayar daingwokwonanaei. ² Kima iikam nhirim om whiranki nitiyim simiirin igi haigi idwokaigi. Dimusi rani, biiya iikam nhirim sima ti hiriinan siyuin siir bidi tirim. Sima bi ninokninkim ti inkamim igi sima haigi idwokaigiyim yim paekwosim imaırgim Adi Komii siir om hiranki nitkim. Mi iiya sima kimiir omaka nitiyim kima ninokninkin karamaeka. Ningaka. ³ Mi kima iki iikam nhirim maeyaua hiuyokiyokaiya saiir hiugripkikikaigiyim, simiirsiyin naingwoyimyok prasae kipi kin. Kima hir wara ninkin oni haninaka. Mi kima iki iikam nhirim iikam nhirkim nonkwobumbuninkin haiginuwiyim simiirsiyin naingwoyimyok prasae kipi kin, kimar haini haninaka, ta hika.

⁴ Kima ha daingwo onkworinunani nonkwonani siyuin yio siyu biyie rani. Mi kima nonkwonani, siyuin siir kipi haiburgik. Mi hii kipi priinanaeyam. Dimusi rani, kima ti hiriinan siyu biyie iir tiri, kimiirin wi Adi Komii krimiir Wanin siya hidi.

⁵ Kima umir hoımgak haiyim kipi kigmair. Diminin kima hainin kima hiniina daingwo, yio ini mi owin. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowa saeya hiniina boınkika. Kara wi kimiir haiburgig rani. Mi kimiirin wi digiumii haimriiyugig rani. Ningaka. Kimiirin wi karar mi kigriraowi. ⁶ Adi Komii siya ta hiriinan yaiya minam boınkikin, krıma nwoki inokninkinim. Adi Komii siya ini krimaka kingiina nwowin. Mi krıma iraka nwiraka kingiin dwo. Mi krıma hiniina boıin,

Kr̄imiirin B̄iyan Inkam Komii siya whinkinsiis haiginiugin. Mi kr̄ima siyu biyeyin iki iikam ima tiriyan kr̄imiir, siirsiyin kipi n̄idid.

7 Mi k̄ima iikamim b̄iyanim simiiram ti swoki aingwoki. Kr̄imiirin simar sibgu kigriraokim mi k̄imiirin sima Adi Komii siir yai miyik miyik imiirar boinmimauugim k̄ima dimin taeminim sima tirim mi siyuin sima sibgu apim Adi Komii siir yai aiir siiram ti swoki aingwoki. Mi wiim k̄ima ti siyu hiriinanin sima tirin siirar timi ap.

8 Mi k̄ima Krais siir yaiya b̄iyya k̄ima wakaeya sair sibgu wakaeyokna ap. Dimusi rani, Jisis Krais siya wi hiriayar nwoyokiyokiii, iinokin inokin siya wi wara kisina rani, yaeya nwowamin. Niingaka. Mi siir yaiya siya mi boinmamauuwa saeya wi wara kisina rani, yaeya, wi hiriayar mi okripkaigi. **9** Mi k̄ima k̄imiir kwoinim kipi kiwaki, iki yaipai yaipaiyim iikam nhirkim sim boiniyim b̄iyya k̄ima wakae karamae nwowim k̄imiir kwoin imiir kiyaiyamin, yim sima minam tiri, k̄ima Adi Komii siir yai kibya digiumii sair haigingigim. Mi iki dimin miyik miyikim Adi Komii siya tirim, k̄imiir whinkinsiis haiginiuwam. Yim minam tirkim k̄ima Adi Komii siir yai aiir nwoki wakaeyokna apim. K̄ima tira sair hiriinan. Mi ti yaiyim iki iikamim sima boinmimauuim naeni siyuin si, yim dimin komii rani. Mi ti hiriinan siyuin siir tiriym, yio Adi Komii siir yaiya sair bi sibgu onkworinuwikin. Niingaka. Adi Komii siir naingwobumbuwa kr̄imiirin wi saeyer whinkinsiis haiginiuwi, k̄ima sibgu okworinuwamin.

10 Jisis siya paeyin hiinya n̄irioninkin siirin

minam naokin, kimiir nanmaiwarkaina'im. Mi iikamim sima Moses siir yaiya saiir wakaeyoknaei mi wraisu hiri hiriyyar nisomsom aokao ninkinimiiyaenanaei Adi Komii siir, ya hiningga, ta Jisis siya naonama paeyin hiiiniya nirioninkinin si wi dig di nwowi, simiir dimin biyie biyeyim simiir haiyopriimdiyumiigiyim. Mi sima hiri hiriyyar tiri mi ta Jisis Krais siir miiya simiir whinkinsiis haiginiuwim wi dig nwo rani. Simiir dimin biyeyim simiir haiyopriimdiyumiigiyim. Niingaka. ¹¹ Mi prismi biiyan inkam komiiyin siya pi wraisu nhieyim sim nisomsom aokaowim, pi simiir hii. Mi siya ti nhie imiir haiiyin mi siya pa napninpakainami Adi Komii siir maeyaua hiuyokiyokaiya dimin whirmiin whirminki kibu karam nwowa saiir hiriir, maeyaua Adi Komii siyar nwowiya saiir. Mi siya ti nhieyim pi hii idwo hir nini haiginiuwi, dimin biyeyim iikam ima tirim simiirs. Mi ti prismi biiyan inkam komiiyin siya wraisu imiirin pris inkam nhirim simiir hauugii, sima nani anagiuwim, om komii siir yaba maeyaua sima niinanakninkina saiir. Mi ti diminin Krais siya tirin, yio iripi hiriinanairgin. ¹² Mi Jisis siya omin Juda iikam sima nwowyiin siir yaba hir naokin, maeyaua sima niinanakninkina saiir. Mi siir nhieya ha naokiinaiinya mi iikam krimiir dimin biyie biyeyim saeyer yiinaki. Mi krimiirin wi dimin whirki kibu karamae saeya nwoki owaiginiuim siya maeyau bwaekii idowiyya hir naokin. Dimusi rani, wraisu sima naoni haninaka, tasi siyar nao iskiyin. Mi siya siir piu airar ninkinimiiyaekin Adi Komii siirin. ¹³ Krima biiyin iikamim simiir yai imiir kipi wakaeyokna

yaiyim biiya Adi Komii siya hauuwim, Mosesni. Krıma Krais siir yai imiiram arar dinmiininkin kripkai. Dimusi rani, tiki iikamim biiya Moses siir yai aiir wakaeyokna apim, sima Krais siir nikwowaisiigim. Mi siirin, sima yisomkiyitkaigi. Mi iikamim, krımiirin wi hiriinan siyiu biyie iirar mi tiri biiya Kraisni sima tira sair hiriinan. Yio tırıiginin yio dimin komii rani. ¹⁴ Krıma dimin taeminim biiya Moseski si napim simiirsi kipi nıdid simiir haiburgigsi. Kima dimin taeminim simiirin haiburgig. Dimusi rani, ti nu iiirin, krıma om karamaeka krıma nwoyokiyokiyyim. Mi om kibiyin Adi Komii siya dirıraerarin mhoiyya krıma nwoyokiyokiyanın krıma siiramar nwowi. ¹⁵ Mi krıma iinokiiinokin maırgımaırga dwonanae. Mi Adi Komii siir inig iirar dokboın praprasnanae. Mi siir inigin siir timi boınmamauu iki iikam nhırım simiir. Dimusi rani, ti dimin komiyyin Krais siyar tırın siirsi. Mi ti dimin hiriinanım krıma tırıiyim krımar hauunaeiyim yım ini wraisuim Adi Komiini, krıma nıñkinimiiyaeiyim ini simiir hiriinan ywowim. ¹⁶ Mi iinokiiinokin kima irni nwırni whınkınsısam daıngwo. Yio ti hiriinan siyiu kibiyin yio ini nae kibi kibiyim iikamkım sim nıñkinimiiyaeiyim Adi Komiini maırgımaırga siya nwowam ini simiir hiriinan ywowın.

¹⁷ Kima kamim yıpiki kimiir bii nwoyiyim mi kimiir kigrıraowiyim simiir yai imiir sıbgı wakaeyokna ap. Mi sima kimiir kigrıraowi mi kimiir whınkınsısam haigınıuwı. Mi mhoiyya simiirin wi Adi Komii siya hıdi siyiuin sima kigrıraowın siirsi. Mi kima simiir yai imiir sıbgı wakaeyoknaei mi sima ta miiya kimiir

kigriraowiya saiirin wí nwoki sibgu kigriraowim. Mi kíma simiir yai ímiir wakaeyokna karam nwo wi simiirin digiumii haimriiyugigi mi sima ta mii aiiramín, wí maírgimaírgakak nwo rani. Mi sima wi kimiir whinkinsiis rani, Krais siir yai ímiir wakaeyokna apím kíma tira saiir hiriinan.

¹⁸ Kíma Adi Komii siiramín krimiir whinkinsiis haiginiuwamin, hirii hiriayar kwisboinanae. Dimusi rani, kíma dimin biyie whir bí tırbugin. Mi kíma wi nídidgak ha nwo rani. Finokiinokin kíma siyu miyyíkin, siirarar mírii ninkiyaenanaeikin. ¹⁹ Kara kimiirin dimusi boinwirwirkípkai rani. Kara mínsi boinwirwiri, kíma Adi Komii siiramín hoímgak kwisboinanae kariir whinkinsiis haiginiuwamin, kímiir swokini kignakisasauuim.

Kíma Adi Komii siiram kwisboin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwim.

²⁰ Adi Komiiyin yípíkin iikam krimiir nwo haiginiuwiyin hisranua Jísís siirin ie híranki siyar hidninsiin idwokin. Mi siya ini omwaiyar swoki waiyain. Mi siirin siya yokmwin okwo haiginiú, krimiir Biyan Inkam Komii nwowam. Inkamín sibsib kigriraowiyin siir hiriinan. Mi siirin siya nokmwin okwo haiginiugin krimiir kigriraowam. Dimusi rani, biiya siya bidiyar yaonamín. Mi siir nhíeya bidiyar yaokiinaiinya krimiirsi, ya tarriigina ya kitíbmii boina biyana Adi Komii siya nimbingika ya saiir kírie haiginiugika. Mi ta Adi Komii siir yaiya ya wí hiriayar nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin saeya wí siir kwoin iir kisina haigi rani. Nüngaka. ²¹ Kara ha naingwowi Adi Komii siya dimin miyyík miyyíkim

wi kimiir nwoki hauuwim kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi kr̄ma wi digi digar niki owim dimin taeminim siya boinim kr̄ma tiram mi kara ha naingwawi Jisis Krais siir kiriene miiya siya naingwowa kima miriiya sairin wi siya nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi kr̄ma Jisis Krais siir inig iirin iinokkinokin hiriayar hainananae. Kaimwoka. Iriig.

Nikopkaigiyanyai aeya.

22 Ti kariir akamim, kara kimiirin minam boinkikin, kima ta yaiya sairin sibgu wakae ta yaiya kara kimiiram winkiya saeya yai priei rani. Ta yaiya kara winkiya ya kimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginiugika. **23** Mi kara ha naingwoi kima whiekakarin dinokninkin, kr̄miir akam kibiyin Timoti, kam biyeyim sima siirin maeyaua hiuyokiyokaiya sair hirankar nonkwo iuguskikin. Mi siya kariir oma tiriirin nimbinisasauugiswo mi siirin wi kara pi yikunaniyin kimiir nini kignakiyamin.

24 Kima iikamim kimiir kigriraowiyim mi iikamim naingwo tibmii kin ikim kimiir warauranim kima simiir dokboinmamaair. Mi kr̄miir akamim nu Itali hiranim yipiki Krais siir yai aiir wakaeyokna apiyim, yim sima iripi hiriinan kimiir mi okboinmamairgikim.

25 Adi Komii kr̄miir Wanin siir naingwobumbuwa ini kimakar nwowa. Iriig.

**Yai Win Kibiya
The New Testament in the Sepik Iwam Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long
Niugini**

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f